

SÁCH SƯ TÂM CỦA “VIETNAM-ODB MINISTRY”.

Kính Biểu !Teacher and
Translator N.H.Thịnh.

Thay Lời Tựa

Trong những năm nghiên cứu và học hỏi Thần học cũng như dịch và soạn các bài thuộc khoa này tôi thường bị lúng túng. Lúng túng chẳng những vì thiếu ngữ vựng hay tài liệu mà còn vấp phải vấn đề nhứt trí nữa.

Bởi lẽ ấy tôi lưu ý sưu tầm tập Ngữ vựng này trước để giúp mình trong khi học thêm, sau cũng giúp các anh chị đang khóa Thần học phần nào.

Vì thiếu phương tiện, nên tôi cho quay rô-nê-ô từng tập một vào năm 1970 và xin quý Bạn chỉ giáo những lầm lỗi và thiếu sót.

Trong thời gian tu học, tôi lợi dụng mùa hè để sửa đổi và bổ túc.

Lời cầu nguyện tha thiết của tôi là xin Đức Chúa Trời Ba Ngôi đoái dùng tập Ngữ vựng Thần học này giúp ích cho Giáo hội Cải chánh ở đất nước Việt Nam yêu quý. A-men.

Hè năm 1973

Mục sư Phạm Xuân Tín

A

Aah-Tehuti: Thần mặt trắng của người Ai-cập.

Aeron: Arôn, Anh của Môise.

Aeronic blessing: Lời chúc phước của thầy tế lễ Arôn (Dân số Ký 6:24-25).

Aaronites: Liên quan với Arôn Thầy tế lễ Do-thái.

Ab: 1) Tháng thứ năm của người Do-thái
2) Một tôn giáo của người Ai-cập.

Abaddon: A-ba-đông, nơi tối tăm.

Abba: 1) Aba' tiếng Aram có nghĩa là Cha hoặc Đức Chúa Trời.
2) Giáo sư hoặc nhà thông thái người Do-thái

Abadon: Sự phóng túng Bỏ.

Abase oneself: Tự ty.

Abbess: Nữ tu viện trưởng.

Abbey: Tu viện trưởng.

Abbot: Tu viện trưởng.

Abecadarians: Ban viên Tân phái Nicolas Storch.

Abel: Abên, em của Cain, con của Adam (Sáng thế ký 4:2).

Abelard, Pierre (Peter): Abêla, Một triết gia và thần đạo gia (1.079-1.142)

Abgar, Legend of: Thánh truyện của Áp-ga (Thế kỷ III).

Abhor: Khả ố, gớm ghê.

Abide, Abiding: Ở Cư trú.

Ability: Tài năng.

Abjuration: Sự bội đạo.

Abjure: Thệ Tuyệt.

Able: Năng lực.

Ablution: Lễ rửa tội.

Abnegate: Bỏ (đạo).

Abnormal: Khác thường, Bất bình thường.

Abode: Nhà ở, chỗ ở.

Abode (Heavenly): Thiên đàng.

Abolish: Bãi bỏ, Phế bỏ.

Abolitionism: Phong trào bãi bỏ chế độ nô lệ.

Abomination: Điều khả ố, Sự gớm ghiếc. Danh từ trong Kinh Thánh chỉ về một điều gì trái với lễ nghi và sự tin kính thánh.

Abomination of desolation: Sự gớm ghiếc của sự tàn phá.

Aborigines: Thổ dân.

Abound: Dư dật.

Above: Ở trên.

Abracadabra: Từ liệu phù phép Sy-ri

Abraham: Áp-ra-ham.

Abraham, Apocalypse of: Sách Khải thị của Áp-ra-ham (Thế kỷ thứ II S.C.).

Abraham's bosom: Lòng của Áp-ra-ham (Lu-ca 16:22).

Abrahamic covenant: Giao ước Áp-ra-ham.

Abraham's seed: Dòng dõi Áp-ra-ham.

Abraham, Testament of: Kinh của Áp-ra-ham (của người Do-thái trong thế kỷ II).

Abrahamites: Tà thuyết Áp-ra-ha-mít (ở Sy-ri, chối thần thánh của Đấng Christ, thế kỷ 9).

Abrenuntiatio: Tuyệt đối thể.

Absence: Khiếm diện, sự.

Abstemil: Tín hữu không được dự lễ tiệc thánh.

Absolute, The: Đấng tuyệt đối.

Absolute attribute: Bản tánh tuyệt đối.

Absolute being: Đấng tuyệt đối.

Absolute cause: Nguyên nhân tuyệt đối.

Absolute dependence: Độc lập tuyệt đối.

Absolute Idea: Lý tưởng tuyệt đối.

Absolute Idealism: Tuyệt đối lý tưởng thuyết.

Absolute Necessity: Sự cần yếu tuyệt đối.

Absolute Predestination: Tiên định tuyệt đối.

Absolute value: Giá trị tuyệt đối.

Absolutity: Tuyệt đối tính.

Absolution: Sự xá tội.

Absolution of the Dead, Service: Lễ cầu nguyện xá tội cho kẻ chết.

Absolutism: Tuyệt đối luận, thuyết tuyệt đối chánh trị chuyên chế.

Absorption: Hấp thụ.

Abstain: Kiên giữ.

Abstinence: Sữ kiêng, cử.

Abstinent: Tôn phái ở Pháp vào hế kỷ thứ III lên án sự cưới gả, thịt và rượu cho là ma quỷ dựng nên.

Abstract: Trừu tượng, toát yếu.

Abstractionism: Trừu tượng thuyết.

Absurd: Phi lý.

Abundance: Sự dư dật, sự phóng túng.

Abyss: Vực thẳm, vực không đáy.
 (1) (1) Cự Uớc: Nơi các linh hồn ở.
 (2) (2) Tân Uớc: Nơi giam cầm Sa-tan và ác quỷ.

Abyssian Church: Hội thánh Ê-ti-ô-pi.

A..C.: (1) Chữ viết tắt về Ante Christum: trước Đấng Christ.
 (2) Chữ viết tắt về **Anno-Christi**: trong năm của Đấng Christ.

Acacian Schism: Một nhánh của nhóm Arianism trong thế kỷ IV.

Acatholic: Không phải Công-giáo.

Accad: Thành phố A-cát do Nim-Rốt xây dựng.

Acca Larentia: A-ca La-rên-ti-a (Nữ thần của La-mã).

Accept: Nhận lãnh.

Acceptance: Sự nhận, Sự nhậm.

Accepter: Người thọ lãnh

Accidence: Tai nạn; Tai biến.

Accidentalism: Ngẫu nhiên luận.

Acclaim: Hoan-hô.

Accommodation: Sự thuận tiện.

Accomplice: Đồng lõa.

Accomplishment of God: Sự hoàn tất của Đức Chúa Trời.

Accord: Đồng tình; Đồng ý.

Accountability: Sự khai trình, Sự giải thích.

Accursed: Đáng gớm-ghe.

Accuse: Khiếu tố.

Accusation: Sự tố cáo.

Achieve: Đạt được.

Acknowledge: Nhìn nhận.

Acknowledgement of God: Sự nhìn nhận của Đức Chúa Trời.

Acolyte: Tu sĩ.

Acquisition: Sự thu nhận được.

Acrostic: Chết (Chiết*) cú thi. Bài thơ mà các chữ đầu hiệp thành một chữ có nghĩa như: chữ Ichthus Hy-lạp có nghĩa là con cá, Iesus: Giê-xu; Christos: Đấng Christ; Theou: của Đức Chúa Trời; Uiou: Con (Chúa-Con).

Acts: Hành vi.

Acts of God: Hành động của Đức Chúa Trời.

Acts, Apocryphal: Ngụy kinh công vụ (thứ Kinh).

Acts, Book of the: Sách Công vụ các sứ đồ.

Acts of the Martyrs: Sự đau-khổ của kẻ tuận-đạo.

Act of Supremacy: Sắc lệnh về quyền lợi tối cao (Ban hành vào tháng 11-1534 xác nhận Henry 8 và các Vua kế vị ông là nguyên thủ duy nhất của Anh quốc giáo ở rần gian này).

Act of worship: Sự thờ phượng.

Action: Hành động, tác động.

Actions of God: Hành động của Đức Chúa Trời.

Active: Hoạt động.

Actual: Hiện tại, thực tế.

Actual sin: Kỳ tội.

Actuality: Hiện thực tánh.

Actualism: Thật tế thuyết, Hiện thực luận.

A.D.: Chữ tắt của hai chữ Anno Domini (La-tinh) Theo Kỷ-nguyên của Chúa chúng ta.

Adam: Ông A-đam.

Adamites:

- (1) A-Đa-mít, Một nhóm người ở Âu châu tin có cứu chúa là Marokan. Nhưng họ bị bắt bớ và bị tiêu diệt vào thế kỷ thứ XIII.
- (2) Một tôn phái ở Bắc Phi trong thế kỷ thứ II, III chủ trương thờ phượng trần truồng, sống như lúc A-đam chưa sa ngã.

Adaptation: Thích ứng, thích nghi.

Adar:

- Thần mặt trời mùa hạ của dân Babilon.
- Tháng thứ sáu của lịch Hê-bơ-rơ.

Adequate: Thích đáng, tương xứng.

Adduce: Viện dẫn.

Address (Speech): Diễn văn, Giảng văn.

Adhere: Dính, Dính chặt.

Adherent: Đảng viên, Ban viên.

Adiphora: Trung thành.

Adibuddism: Hình thức Phật giáo ở Nepal.

Adi Granth: Kinh đạo Sikh.

Adjure: Thề.

Admonition: Sự khiển trách, lời khiển trách.

Admonish: Khiển trách, Quở trách.

Admit: Chấp thuận.

Administration of the Church: Hành chánh Giáo hội.

Adonai: A-đô-nai (Danh của Đức Chúa Trời, Người Do-thái dùng danh Adonai này để xưng Danh Giê-hô-va.

Adonis: A-đô-ni-sơ (Thần thanh mậu của dân Sy-ri và Phê-nê-xi).

Adopt: Nhận nuôi.

Adoption: Sự nhận nuôi.

Adoptianism: Thuyết dưỡng tử (Thế kỷ thứ 8 ở Tây-ban-nha).

Adore: Thờ lạy.

Adoration: Sự thờ lạy.

Adultery: Tội tà dâm.

Advance, Satanic: Bước tiến của Sa-tan.

Advent:

- Sự giáng sanh của Chúa Giê-xu.
- Sự tái lâm của Chúa Giê-xu.

Advent Christian Church: Cơ đốc Phục lâm Hội.

Adventism: Phục lâm thuyết.

Adventist: Tín hữu Cơ đốc Phục lâm Hội.

Adversary: Kẻ thù, (Kinh Thánh gọi là ma quỷ I Phi-e-rơ 5:8).

Advocate: Đấng biện hộ, Đấng giúp đỡ, Đấng cầu thay (Đấng Christ là Đấng biện hộ, Thánh linh là Đấng biện hộ) (I Giăng 2:1).

Aether, Ether: Chúa, Thần của phái Khắc kỷ Stoicism.

Aeon (Hi văn): Thời đại.

Aetiology: Suy nguyên luận.

Affairs of the Universe: Các vấn đề của vũ trụ.

Affect: Ảnh hưởng.

Affection: Cảm tình, lòng thương.

Affectivism: Chủ tính thuyết.

After-life: Lai thế.

Affinity: Thân thuộc, Liên hệ.

Affirm: Xác quyết, quả quyết.

Affirmation of Faith: Xác quyết đức tin, Sự quả quyết, Sự xác nhận.

Afflatus: Linh cảm.

Affliction: Sầu não, Sự sầu não.

Affusion: Lễ Báp-têm (Tây giáo Hội, chỉ đổ nước lên đầu).

Agape: (Hi văn)

-Tình thương.

-Bữa tiệc thân yêu.

-Bữa tiệc thân yêu (thế kỷ IV) không liên quan đến tiệc thánh.

Agapetai, Agapetoi (Hi văn): Người yêu dấu.

Age, Ages: Thời đại, các thời đại.

Age: Tuổi.

Age of the Faith: Thời đại đức tin (đời Trung cổ 1000-1500).

Age of Reason: Thời đại lý trí (thế kỷ 18 ở Anh quốc và Pháp).

Age of the innocence: Thời đại vô tội (Sáng thế ký 1:28 - 5:13).

Age, Old: Tuổi già, cao tuổi.

Ages of the world: Các thời đại của thế gian.

Agent, invisible: Tác động vô hình.

Agitator: Kẻ làm náo động, xáo động.

Agni: Hỏa thần của Ấn độ giáo.

Agnoetae (Hi văn): A-nhồ-ti

(1) (1) Một nhánh của tà thuyết Ariút trong thế kỷ 4 chủ trương Đức Chúa Trời vô sở bất tại chỉ trong hiện tại còn quá khứ thì Chúa nhớ thôi.

(2) (2) Nhóm Duy nhứt tánh thuyết trong thế kỷ thứ 6 chối sự vô sở bất tri của Giê-xu Christ.

Agnosticism: Bất khả tri luận.

Agnostic: Thuộc về thuyết bất khả tri luận.

Agnostos Theos (Hi văn): Chúa không biết

Agnus Dei (La tinh): Chiên Con của Đức Chúa Trời.

Agony: Hấp hối (thống khổ, đau đớn cực độ*).

Agrapha: Lời dạy dỗ của Chúa Giê-xu không chép trong 4 sách Tin lành.

Agressive (Church): Hội thánh mở mang, Hội thánh tiến hành.

Ahalya: A-ha-gia, Người đàn bà đầu tiên do Brahma dựng nên.

Ahi: 1) Rắn thần Ahi của Ấn độ.

2) Thành ở xứ Ca-na-an.

Aid of old Spirit: Sự trợ giúp của Thần linh.

Akkad: Xứ A-cát.

Akkadien: Người A-ca-điên (A-cát).

Albaster: Đá ngọc thạch, (tiêu biểu Thiên đàng).

Alapa: Cái vĩa nhẹ (trên má một tín hữu mới xác tin).

Albigeneses: Nhóm An-bi (Tại thành phố Albi, Pháp, tin nhị nguyên luận).

Albegong: Tỉ dụ, ngụ ngôn.

Alexandrian School: Môn phái A-lét-săn-đri.

Alexandrian Theology: Thần đạo của A-lét-săn-đri.

All: Toàn thể, tất cả.

All-beautiful: Toàn mỹ.

All-powerful: Toàn năng.

All-sufficient One: Đấng đầy đủ mọi sự

Allah: An-la (Danh xưng Đức Chúa Trời của người Sy-ri, Ai-cập và Hồi giáo).

Allegory: Ngụ ý, Tỉ dụ.

Alley: Đường đi (giữa hai hàng ghế trong nhà thờ).

Alliance: Liên hiệp.

Allocution: Bài diễn văn ngắn (của Giáo hoàng hay Giáo phẩm).

Alleluiah, Hallelujah: A-lê-lu-gia (Bài hát ngợi khen Đức Chúa Trời).

Alluruent Satanic: Sự quyến rũ của Sa-tan.

Almanae:

- 1) Một quyển lịch ghi các ngày quan trọng.
- 2) Một quyển sổ ghi các ngày lễ của giáo hội.

Almighty, The: Đấng toàn năng.

Almond: Cây hạnh (Tượng trưng về sự an lành của Đức Chúa Trời).

Almoner: Kẻ bố thí.

Alms, Almsgiving: Của bố thí.

Alogi: Tà thuyết thuộc thế kỷ II không tin sự dạy dỗ của Tin lành
Giăng rằng Giê-xu là Ngôi lời.

Alpha: Mẫu tự thứ nhất của Hy-lạp ngữ.

Alpha and Omega: Đầu tiên và sau cùng.

Alphabet: Mẫu tự.

Altar: Bàn thờ.

Altar of bread: Bàn để bánh, Bàn tiệc thánh.

Altar of Incense: Bàn xông hương.

Alternative: Luân phiên, Tuần hoàn.

Alter: Biến hình, Biến dạng.

Alter ego: Người tri kỷ.

Alteration: Sự biến dạng.

Altruism: Vị tha chủ nghĩa.

Alumnus, Alumni: Cựu sinh viên Thần học.

Amaze: Kinh ngạc.

Amazement: Sự kinh ngạc.

Amalricians: Đồ đệ của Amalic, (Một ngành của thuyết phiếm thần luận).

Ambition: Đam mê, tham vọng.

Ambo: Kệ đọc sách của Hội thánh đầu tiên.

Amelioration: Sự cải tiến.

Amen: A-men, (Cầu cho được như vậy, Quả thật vậy, Chắc thật vậy).

Americanism: Mỹ hóa thuyết.

Amiability: Nhã ý, Hào ý.

Amillennialism: Thuyết không tin thiên hy niên.

Amish: A-mi-sô (Một nhánh của Giáo phái Mennonite, Jacob Amman làm thủ lãnh).

Amity: Tình bằng hữu.

Amor: Thần Amor (của dân A-mô-rít).

Amoral: Phi luân lý.

Amos, book of: Sách A-mốt.

Amphictionic League: Liên đoàn, liên minh.

Amphictiony: Liên minh hội nghị.

Amplified Bible, The: Thánh Kinh (Bản dịch phóng khoáng).

Amulets: Bùa.

Amyraldisms: Tà thuyết của Moses .

Amygrant: Chủ trương sự cứu rỗi bởi đức tin nhưng bởi ân điển mọi người đều được cứu.

Amyraldists: Tín hữu của tà thuyết Amyraldism.

Anaesthesia: Ma túy, việc sử dụng thuốc mê.

Anabaptism: Lễ tái báp-tem.

Anabbaptists: Tín hữu chịu lễ tái báp-tem.

Analogous: Giống, Tương tự.

Analogy: Sự tương tự, (xem Thomas Aquinas).

Analogy of faith: Sự tương tự của đức tin.

Analogy of Religion, The: Sự tương tự của đạo giáo (xem J. Butler).

Analogy of Scripture: Sự tương tự của Thánh Kinh.

Analysis: Sự phân tách.

Anamnesis: (Hi-văn) Kỷ niệm.

Anatasis: Sự phục sinh (của Chúa và cả nhân loại).

Anathema, Anathem: Dứt phép thông công.

Anathema Maranatha: Từ liệu Aram có ghi chép ở I Cô-rinh-tô "Nguyện nó bị rửa sạch, Chúa hầu đến"

Ancestor worship: (Cults) Thờ lạy ông bà.

Anchor: Neo (tiêu-biểu hy-vọng của cơ-đốc nhân, Hê-bơ-rơ 6:19)

Anchorite: Yếm thế, biệt thế.

Anchoret: Ẩn sĩ.

Ancient of days, The: Đấng Thượng-cổ.

Angels: Thiên-sứ.

Angel of the Lord: Thiên-sứ của Chúa.

Angel of destruction: Thiên sứ hủy diệt.

Angel Worship: Sự thờ phượng Thiên sứ.

Angelic: Thuộc về Thiên sứ.

Angelic Witness: Sự làm chứng của Thiên sứ.

Angelolatry: Sự sùng bái hay thờ lạy Thiên sứ.

Angelology: Thiên sứ học.

Anger of Lord: Cơn giận của Đức Chúa Trời.
Anglican Communion: Anh quốc giáo hội.
Anglicanism: Anh giáo.
Anglo-Catholicism: Công giáo Anh quốc.
Anguish (of sinner): Sự đau khổ (của tội nhân).
Animal creation: Cuộc sáng tạo thú vật.
Animal, Worship of: Sự thờ lạy động vật (thú vật).
Animalism: Thú dục chủ nghĩa, Học thuyết kể người như con vật.
Animality: Thú tánh.
Animism: Duy linh luận, Vạn vật hữu linh thuyết.
Anniversary: Ngày kỷ niệm.
Announce: Rao, báo.
Annunciation, Announcement: Lời rao báo.
Announcement, angelic: Lời rao báo của thiên sứ.
Annual feast: Lễ thường niên, Lễ chu niên.
Anoint: Xức dầu.
Anointed One: Đấng được xức dầu.
Anointing: Sự xức dầu.
Anomaly: Dị lệ. Dị thường.
Anormal: Khác thường. Bất thường.
Answer: Sự đáp lời. Sự trả lời.
Answer Divine: Sự trả lời của Đức Chúa Trời.
Ante-diluvian: Tiền hồng thủy.
Ante-Nicene Christology: Giáo lý Cơ đốc tiền Ni-xê. Cơ đốc học tiền Ni-xê.
Anthem: Tán tụng ca.
Anthology: Văn tuyển.
Anthropomorphism: Thần nhân Đồng hình thuyết.
Anthroposophy: Nhân tử học.
Anthroposociology: Nhân xã học.
Anthropology: Nhân chủng học.
Anti-Biblical: Phản nghĩa Thánh kinh.
Anti-Christ: Chống lại Đấng Christ.
Anti-Christianism: Thuyết chống Cơ đốc giáo.
Anticipation: Dự đoán, Tiên liệu.
Anti-Clericalism: Thuyết phản đối giáo hội và giáo phẩm.
Anti-denominal: Chống giáo phái.
Anti-Intellectualism: Phản đối trí thức thuyết.
Anti-Jewish: Bài xích Do-thái.
Antilegomena: Sách của Tân Ước chưa được kinh điển và còn tranh luận.
Antimission, Antimention: Bàn thờ lưu động.
Antinomian controversy: Tranh luận về thuyết phản luật pháp.
Antioch, School of: Môn phái An-ti-ốt, trung tâm An-ti-ốt.

Antiochian: Nhóm thần học gia ở An-ti-ốt.
Antiochene theology: Thần học của An-ti-ốt.
Anti-Papist: Kẻ phản Giáo hoàng.
Antipapalism: Thuyết phản đối Giáo hoàng.
Antipatriotism: Phản quốc.
Anti-psychologism: Phản tâm lý.
Anti-religion: Chống tôn giáo.
Anti-social: Chống xã hội.
Anti-theism: Phản thần luận.
Anti-thesis: Phản đề.
Anti-Trinitarianism: Thuyết chống giáo-lý Ba ngôi.
Anti-type: Thực-thể, tiền thân của mô-hình.
Anti-voluntarism: Phản ý-chí luận.
Anxiety: Sự áy-náy, sự lo-sợ.
Apathy (of the Church): Sự thờ ơ, lãnh đạm (của Hội thánh).
Aphorism: Cách ngôn, ngạn ngữ.
Aphthartodocetism: Một ngành của tà thuyết Duy-nhút thần-tánh (thế-kỷ VI).
Apparent: Hiển hiện, Minh bạch.
Apparition: Sự hiện ra, Sự hiện hình.
Appeal to God: Kêu cứu với Đức Chúa Trời.
Appearance: Sự hiện ra.
Apple: Quả táo (tiêu biểu sự cám dỗ và sự sa ngã của loài người).
Appoint: Bổ nhiệm.
Apollinarism: Thuyết của ông Apollinarius (chối nhân tánh của Chúa Giê-xu).
Apologetics: Biện giải, Biện luận.
Apologia: Lời biện minh.
Apologist: Thân oan gia.
Apologize: Xin miễn lỗi, miễn chấp, cáo lỗi.
Apology (defence of position): Lời thân oan, Lời biện hộ.
Apophthegms: Danh ngôn cách ngôn.
Appellants: Khống tố, chống án.
Application (of the Cross): Sự ứng dụng của Thập tự giá.
Approach, Doctrinal: Sự đề cập về giáo-lý.
Approach, Spiritual: Sự đề cập thuộc linh.
Apply: Ứng dụng.
Appoint: Bổ nhiệm.
Appropriately: Thích hợp.
Appropriation: Thích dụng.
Approve: Thừa nhận, chấp thuận.
Apocalyptic, Apocalypse: Sách Khải thị.
Apocalyptic literature: Văn chương Khải thị.
Apocalypse of Abraham: Sách Khai thị của Áp-ra-ham (Thứ kinh).

Apocatastasis: Vạn vật phục hồi.
Apocrypha: Thứ kinh.
Apocryphal New Testament: Thứ kinh Tân Ước.
Apodeictic: Hiển nhiên, Xác nhận.
Appolos: A-pô-lô.
Apologue: Bài ngụ ngôn.
Apostasy: Bội đạo.
Apostate: Kẻ bội đạo.
Apostil: Lời chú thích.
Apostle: Sứ đồ.
Apostlehood, Apostleship: Chức vị sứ đồ.
Apostles' creed: Bài tín điều các sứ đồ.
Apostle's Doctrine: Giáo-lý của các sứ đồ.
Apostolate: Văn phòng hay chức vụ các sứ đồ.
Apostolic council: Hội nghị các sứ đồ (Công vụ các sứ đồ 15:).
Apostolic age: Thời đại các sứ đồ.
Apostolic decree: Quyết nghị của các sứ đồ.
Apostolic delegate: Đại diện các sứ đồ.
Apostolic fathers: Các Giáo-phụ.
Apostolic tradition: Truyền thống của sứ đồ, Tập truyền các sứ đồ.
Apostolic succession: Sự liên tiếp từ các sứ đồ.
Apostolic witness: Sự làm chứng của sứ đồ.
Apostolical: Thuộc về các sứ đồ.
Apostolium (Symbolum): Tín điều các sứ đồ.
Apostropiac: Trừ tà, kỵ tà.
Apothecary: Dược sĩ (cổ).
Apotheosis, Apotheosize: Thần thánh hóa.
Aramaic: Tiếng A-ram.
Arcani Disciplina: Kỷ luật A-ca-ni của thế kỷ 4 và 5.
Archaeology: Khảo cổ học.
Archangel: Thiên sứ trưởng.
Archbishop: Tổng Giám mục.
Archdeacon: Tổng Chấp sự.
Archeaus: A-chê-lau (con vua Hê-rốt lớn).
Archetype: Nguyên mẫu (chỉ về Đấng Christ).
Archfiend: Thủ lãnh của ma-quỉ (Sa-tan, Ma-vương).
Archpriest: Linh mục trưởng, Phụ tá Giám-mục.
Architect, (First cause): Kiến trúc sư (Nguyên nhân đầu tiên).
Argue: Tranh biện, Tranh biện luận.
Argument: Lý chứng.
Argumentation: Sự tranh luận, sự biện luận.
Arian: Tín hữu tà thuyết A-ri-út.
Arianism: Tà thuyết của A-ri-út.
Aridity (Spiritual): Khô khan (thuộc linh).

Ariel: Tên tiêu biểu của Giê-ru-sa-lem.
Aristo cratism: Chủ nghĩa giai cấp quý-phái.
Aristotle: A-ri-tốt (Triết gia Hy-lạp).
Aristotelian philosophy: Triết-lý của A-ri-tốt.
Aristotelianism: Thuyết của A-ri-tốt.
Ark of Noah: Tàu của Nô-ê.
Ark of covenant: Hòm giao-ước.
Arm of God: Cánh tay của Đức Chúa Trời.
Armageddon: Trận Ha-ma-ghê-đôn (Khải huyền 16:16).
Arminianism: Thuyết của Ác-mi-ni-út.
Arminian's Five Points: Năm Giáo-lý của thuyết Ác-mi-ni-út.
Armor, Armour: Khí giáp, áo giáp.
Armor of God: Nhung-trang thuộc linh.
Arrest, Arrestation: Bắt bớ.
Arrow: Mũi tên, tiêu biểu khí giới của sự chết.
Artemis: Nữ thần trinh-khiết của Hy-lạp.
Artemon: Ngành tà thuyết dưỡng tử và Sabellius chủ trương Đấng Christ cao trọng hơn tiên tri nhưng chỉ là người thôi (thế kỷ III).
Article: Điều khoản.
Article of Faith: Tín điều.
Articles, Forty two: 42 điều khoản, 42 tín điều (của Anh-quốc Giáo-hội).
Articles, Ten: 10 điều luật của Anh-quốc (thân La-mã giáo 1539).
Articles, Thirteen: 13 tín điều 1538 của Anh-quốc Giáo-hội.
Artificialism: Nhân tạo thuyết.
Ascension: sự thăng thiên.
Ascension of Christ: Sự thăng thiên của Chúa.
Ascend: Lên, thăng.
Ascertain: Tin chắc.
Ascribe: Qui cho.
Ascetical Theology: Thần học khổ tu.
Asceticism: Sự khổ tu, chủ nghĩa cấm dục.
Aseity: Tự hữu tính.
Ashamed: Bị hổ thẹn.
Ash Wednesday: Lễ tro ngày thứ tư.
Ashes: Tro (trong Cựu Ước tiêu biểu sự khóc than).
Asherah: A-sê-ra (Thần của dân Ca-na-an).
Ask (God): Cầu xin (Đức Chúa Trời).
Asleep: Ngủ mê.
Asleep, Spiritual: Ngủ mê thuộc linh, trạng thái ngủ mê.
Aspiration: Lời cầu nguyện ngắn.
Assault: Công kích.
Assault, Satanic: Ma-qui tấn công.
Assembly: Hội chúng.

Assemblies: Các hội chúng.

Assemblies of God: Hội chúng của Đức Chúa Trời (tôn phái ngũ tuần).

Assignment: Chỉ định.

Assimilation: Đồng hóa.

Associate: Liên kết, phụ tá.

Association in creation: Liên hợp trong sự sáng tạo.

Association of ideas: Liên hợp quan niệm, liên hợp ý tưởng.

Assoil: Tha tội.

Assume: Đảm đương.

Assumption: Lễ tựu chức.

Assumption of Mary: Sự thăng thiên của bà Ma-ri.

Assuage: Thoa dịu.

Assurance: Xác tin.

Assyria: Nước A-si-ri.

Assyria and Babylonia: Nước A-si-ri và nước Ba-by-lôn.

Asterisk: Nắp đĩa tiệc thánh của Giáo-hội Đông-phương dùng.

Astonish: Kinh ngạc.

Astonishing: Kinh ngạc, ngạc nhiên.

Astray: Lạc lối, lạc đường.

Astrology: Chiêm tinh thuật.

Astronomy: Thiên văn học.

Asunder: Chia rẽ.

Athanasian creed: Bài tín điều Athanasius xác nhận giáo lý Ba ngôi thành nhục thể (Sáng thế ký 6:).

Asthanasian controversy: Sự tranh chấp của Athanasius.

Atheism: Thuyết vô thần.

Atheist: Người tin theo thuyết vô thần.

Athen: Thành A-thên.

Atmu: Thần Trời Át-mu của người Ai-cập.

Atom: Nguyên tử.

Atomism: Nguyên tử thuyết.

Atone: Hòa hiệp.

Atonement: Sự giảng hòa giữa Đức Chúa Trời và loài người.

Atonism: Đạo của A-tôn là thần mặt trời của Ai-cập.

Atonement work: Công cuộc cứu chuộc.

Atonement, Day of: Ngày lễ cứu chuộc.

Attack: Tấn công.

Attack diabolic: Sự tấn công của Ma-quí.

Attempt: Toan, thử.

Attendance: Buổi hội hợp, Hội chúng.

Attest: Chứng minh.

Attitude: Thái độ.

Attrack: Hấp dẫn.

Attribute: Đặc tánh.

Attributes, Divine: Các thuộc tánh của Đức Chúa Trời như: vô sở bất năng, vô sở bất tại, vô sở bất tri, vô thời biến cải v.v...

Attributes (Moral): Đạo đức tánh.

Attribution: Sự cấp ban, chỉ định.

Attrition: Ăn-năn, sám hối, (vì sợ hình phạt) buồn rầu khi ăn-năn.

Atrium:

- 1) 1) Sân trước nhà thờ xưa.
- 2) 2) Phòng chánh nhà của người La-mã.

Atrocity: Tánh hung bạo.

Auburn affirmation: Bản xác tín của Hội thánh trưởng lão phát hành năm 1024.

Auburn Declaration: Bản tuyên ngôn của Hội thánh trưởng lão (1837).

Audientes: Người mộ đạo, học viên Phước-âm yếu-chỉ.

Auditions: Sự nghe.

Auditor: Soát sổ viên của Hội thánh.

Augeas: Ô-gi-át (con của Helios, thần mặt trời của người Hy-lạp).

Augsburg, Confession: Bài tín điều O-ghi-bơ của cuộc cải chánh Lu-the-ri-ên.

Augur: Tiên đoán.

Augury: Điềm triệu, bốc chiêm thuật.

August doctrine: Giáo-lý trọng đạị, Giáo-lý uy nghi.

Augustine, Rule of: Luật của Augustine về cầu nguyện, sống nghèo khó từ thiện v.v...

Augustinian (of original): Giáo-lý của Augustine về nguyên tội.

Augustinianism: Triết-học và thần-học của Augustine (354-430).

Austerity: Sự nghiêm nghị.

Authentic: Chính xác.

Authentic witness: Chứng nhân chính xác.

Authenticity: Chính xác, chân xác, xác thật.

Author: Tác giả.

Authorship: Quyền tác giả.

Authority: Uy quyền.

Authorized version: Bản Kinh Thánh chánh thức (King James).

Auto: Tự, tự mình.

Autobiography: Tự truyện.

Autography: Thủ bút, tự thuật.

Automatic action: Hành động tự nhiên.

Autonomy: Tự trị.

Autopistos: (Hi-văn) Tự tín.

Auto-suggestion: Tự ám thị.

Auxillary: Phụ tá.

A.V.: Chữ viết tắt của Authorized version.

Avarice: Tham-lam.
Avatar: Đầu thai (Từ liệu Ấn-độ chỉ về sự đầu thai của một vị thần).
Ave-Maria: Kính Đức-mẹ.
Ave-Maria Hail: Lời tôn sùng Bà Ma-ri căn cứ theo lời chào của Thiên-sứ Gióp-ri-ên (Lu-ca 2:18-24).
Avenge: Báo thù.
Avenger: Đấng báo thù.
Avenger of blood: Đấng báo thù huyết.
Averroism: Học thuyết của Averroes.
Averroists: Các đồ đệ của Averroes, một triết gia Ai-cập.
Aversion, Unconditioned: Gớm ghét vô điều kiện.
Avid: Khao-khát.
Avow: Nhìn nhận.
Avowed method: Phương pháp được nhìn nhận.
Avoid: Tránh, lánh.
Aware: Phòng bị.
Awakening: Tỉnh ngộ, phấn hưng, tỉnh thức.
Awe: Mối kinh hãi.
Awful agony: Cơn hấp hối, kinh sợ.
Ax: Trục.
Axiom: Định lý, hiển nhiên.
Ayin: Mẫu tự thứ 16 của Hy-bá-lai ngữ.
Ayin Hara: Con mắt độc ác (từ liệu Do-thái).
Axiology: Giá trị học.
Azazel: A-sa-ên (Lê-vi ký 16:10).

B

B, Beta: Mẫu tự thứ 2 của Hi-ngữ.
Ba: Tiếng Ai-cập có nghĩa là linh hồn con người.
Baal: Thần Ba-anh.
Baal-Berith: Thần Ba-anh Bê-rít.
Babe (baby) in Chirst: Con trẻ thuộc linh, con đỏ trong Đấng Christ.
Babel: Tháp Ba-bên.
Bab, The: Danh xưng của Mirza Ali Mohamed Ibn Radhik cũng gọi là Babeddin có nghĩa là cửa đức tin (1844).
Babism: Tôn phái Ba-bít (ở Ba-tư do Bab sáng lập).
Babylonia: Nước Ba-by-lôn.
Babylonia captivity:

- 1) Thời kỳ làm phu tù ở Ba-by-lôn (của dân Do-thái năm 586 T.C.)

2) Thời kỳ Giáo-hoàng bị lưu đày ở Avignon (Pháp 1039-1377).

Babylonia captivity of the Church: Cuộc phu tù ở Ba-by-lôn của Hội thánh (Luận án của Luther công kích chức vị Giáo-hoàng và uy - quyền của Linh-mục v.v...)

Babylonian Religion: Tôn giáo Ba-by-lôn.

Backslider: Tín-hữu sa ngã.

Background: Bối cảnh.

Bad act: Ác-cử.

Bad-hearted: Ác tâm.

Bad faith: Đức tin sai-lạc.

Bad habit: Ác-tập.

Bad translation: Bản dịch sai.

Badge: Dấu hiệu.

Bad tempered: Nhậy giận.

Baianism: Thuyết Bai-út (Tà thuyết Bai-út chối ân điển nhưng không của Đức Chúa Trời).

Bait, Satanic: Mồi của Sa-tan.

Bahaim: Đạo Ba-hai.

Bairam festival: Lễ Bai-ram (Một trong hai lễ chính của Hồi-giáo).

Baitulos: Thiên đàng (của người Phê-nê-xi).

Baker: Người làm bánh.

Balance: Cân nhắc; thăng bằng.

Ban: Tội đày biệt xứ.

Baptism: Lễ Báp-têm.

Baptism, Believer's: Lễ Báp-têm của tín hữu.

Baptism, Infant: Lễ Báp-têm của con nít.

Baptism for the death: Lễ Báp-têm cho người chết.

Baptism, Private: Lễ Báp-têm riêng.

Baptismal regeneration: Giáo-lý dạy tín hữu được tái sinh khi chịu Báp-têm (Giăng 3:3, Tít 3:5).

Baptismal Candidate: Ứng viên chịu Báp-têm.

Baptismal confession of faith: Tín điều Báp-têm.

Baptismal garment: Y phục Báp-têm.

Baptismal instruction: Lời chỉ dẫn về lễ Báp-têm.

Baptismal name: Tên thánh khi chịu Báp-têm.

Baptismal vow: Lời thề hứa của ứng viên chịu lễ Báp-têm.

Baptist, John the: Giăng Báp-tít (nhà tiên khu của Chúa Giê-xu).

Baptistry, Baptistery: Nhà, phòng làm Báp-têm.

Baptize: Làm Báp-têm.

Baptist Church: Hội thánh Báp-tít.

Baptizer, John the: Giăng, tiên tri làm Báp-têm.

Barbarian: Dân dã man (tức không phải người Hy-lạp).

Bare prose: Đoạn văn xuôi.

Bar-Kochba: Ba-cóc-ba (Mê-si của dân Do-thái. Thủ lĩnh cách mạng 132-5).

Barnabas, Epistle of: Thư tín của Ba-na-ba.

Barren Speculation: Sự suy luận khô-khan.

Baruch, Book of: Sách của Ba-rúc (Thứ kinh Cựu Ước).

Basal principle: Nguyên-tắc căn-bản.

Base: Căn-cứ.

Basic doctrine: Giáo-lý căn-bản.

Basilideans: Đồ đệ của Basilides (thế kỷ thứ IV Duy-tri-phái).

Beam of the Gospel: Tia sáng của Tin-lành.

Bearing: Thái độ, phong độ.

Bearing of the Cross, The: Vác (Mang) Thập-tư giá.

Beast:

1) 1) Con thú ra từ vực sâu (Khải huyền 11:7).

2) 2) Con thú ra từ đất là tiên tri giả (Khải huyền 13:11).

Beautification: Sự Hiển thánh, Sự phong thánh.

Beautific vision: Dị-tượng hạnh-phúc.

Beautitude: Phước hạnh.

Beautiful caution: Sự thận trọng đẹp-đẽ.

Beauty: Vẻ đẹp, Mỹ hảo.

Beauty of nature: Vẻ đẹp của cõi thiên nhiên.

Bed-time Bee: Giờ ngủ con ong (Tiêu biểu sự siêng năng và đức hạnh).

Beelzebub: Quỷ Bê-ên-xê-bút.

Beget: Sinh.

Beginning: Ban đầu, Khởi nguyên.

Begotten Son: Con độc sanh.

Behaviour: Phẩm hạnh.

Behaviourism: Tâm cử thuyết.

Being: Bản thể.

Being of God: Bản thể của Đức Chúa Trời.

Being Personal: Cá nhân bản thể.

Bel and the Dragon: Bên và Con Rồng (Thứ kinh Cựu Ước).

Belial: Bê-li-an, thiên-sứ sa ngã.

Belief: Tín ngưỡng.

Believe: Tin.

Believer: Tín hữu.

Bell: Cái chuông.

Beloved: Yêu dấu.

Benediction: Sự chúc phước, lời chúc phước.

Bestow upon: Giáng trên, ban cho.

Betray: Phản bội.

Betrayal: Phản bội.

Betrayer: Kẻ phản bội.

Betrothal: Hứa hôn.
Beware: Cần thận.
Bias: Thành kiến, có khuynh hướng.
Bible: Kinh Thánh.
Bible Characters: Nhân vật của Kinh Thánh.
Bible class: Lớp Kinh Thánh.
Bible Christians: Một tôn phái do William O'Brian sáng lập.
Bible college: Trường Kinh Thánh Cao-đẳng.
Bible lands: Các quốc gia được Kinh Thánh đề cập (như Ai-cập, Asiri, Á-rập, Siry v.v...)
Bible school: Trường Kinh Thánh.
Bible Society: Thánh Kinh Hội.
Biblia Pauperum: Đoàn kinh.
Biblical Archaeology: Thánh kinh khảo cổ.
Biblical Christianity: Cơ-đốc-giáo Thánh-kinh.
Biblical Commission: Ủy ban khảo cứu Kinh Thánh (của La-mã giáo gồm toàn các vị Hồng-y do Leo XIII thiết lập).
Biblical Concept: Ý-niệm Thánh-kinh.
Biblical criticism: Khoa phê-bình Thánh-kinh.
Biblical doctrine: Giáo-lý Thánh-kinh.
Biblical exegesis: Chú giải Thánh-kinh.
Biblical geography: Thánh-kinh địa-lý.
Biblical introduction: Khoa nghiên-cứu và phê-bình lịch sử và văn chương Thánh-kinh v.v...
Biblical history: Thánh-kinh lịch sử.
Biblical prooftext: Bản in của Thánh-kinh.
Biblical Research: Khảo-cứu Kinh Thánh (Sưu tầm).
Biblical sense: Nghĩa của Thánh-kinh.
Biblical Theology: Thánh kinh Thần-học.
Biblical understanding: Tri-thức Thánh-kinh.
Biblicism: Thánh-kinh thuyết.
Bibliolatry: Sự thờ lạy Thánh-kinh.
Bibliomania: Ham mê đọc sách.
Bibliography: Thư-tịch học.
Biding and loosing: Buộc và mở (Ma-thi-ơ 16:19).
Biding Prayer: Bài cầu nguyện cho người sống và kẻ chết (Anh giáo).
Bigamy: Song hôn.
Bilocation: Song hiện. Hiện diện ở hai chỗ trong một lúc.
Binitarianism: Nhị ngôi thuyết (chối bỏ ngôi thứ ba).
Biography: Tiểu-sử.
Biologism: Sinh-vật học.
Biometry: Sinh-trắc học.
Birds of the Bible: Loài chim trong Thánh-kinh.
Birth: Sự sanh ra.

Birthday: Sinh nhật.
Birth of Christ: Sự giáng sanh của Đấng Christ.
Birth of Jesus, The: Sự giáng sanh của Chúa Giê-xu.
Birth place of Jesus, The: Địa điểm Chúa Giê-xu giáng sanh.
Birth Right: Quyền trưởng tử.
Bishop: Giám-mục.
Bishop Coadjutor: Phó giám-mục.
Bishop, Auxiliary: Giám-mục phụ tá.
Bishop, Monastic: Giám-mục tu-viện (Tu-viện trưởng).
Bishop in Ordinary: Giám-mục giáo-khu.
Bishop suffragan: Phó Giám-mục.
Blameless: Toàn bích.
Blaspheme: Lộng ngôn.
Blasphemy: Sự lộng ngôn.
Bleak: Không nơi trú ẩn, trống trải.
Bless: Ngợi khen, cảm tạ.
Blessed land: Phước địa.
Blessed One, The: Đấng Hạnh phước.
Blessedness: Sự đầy-tràn ơn phước.
Blessedness of Christ's Mother: Đức mẹ đầy hạnh phước của Đấng Christ.
Blessing: Phước hạnh, ơn phước.
Blest, Abode of the: Phước cư, lạc tuyến.
Blind faith: Đức tin mù quáng.
Blindness: Mù lòa.
Blindness, Spiritual: Mù lòa thuộc linh.
Blood: Máu, huyết.
Blood, The field of: Ruộng huyết (Akeldama).
Blot out: Xóa khỏi.
Boast, Boasting: Khoe khoang.
Boat: Thuyền, ghe.
Boanerges: Bô-a-nét (tên Chúa Giê-xu đặt cho hai con trai ông Xê-bê-đê).
Body: Thân thể.
Body function: Tác dụng của thân thể.
Body of Christ: Thân thể của Đấng Christ.
Boldness: Sự dạn dĩ.
Bond: Mỗi ràng buộc.
Bondage: Thân phận nô lệ.
Book of Baruch, The: Sách của Ba-rúc (Thứ-kinh Cựu Ước).
Book of Books: Thánh-kinh.
Book of Common Prayer: Kinh cầu nguyện (của Anh giáo).
Book of the Dead: Sách kẻ chết.
Book of Enoch: Sách của Ê-nóc (Thứ kinh Cựu Ước).

Book, Heavenly: Sách của Thiên đàng (Khải huyền 20:12).
Book of life: Sách sự sống.
Book of Mormon: Kinh của Giáo phái Mộ-môn.
Books, Sacred: Sách Thánh.
Booth: Lều.
Booths, Feast of: Lễ lều tạm.
Born again: Sanh lại.
Borrow: Mượn.
Bottomless Pit: Vực thẳm.
Bounteous peace: Sự bình an phong phú, Sự bình an trọn vẹn.
Rainbow: Móng.
Bowels: Bụng.
Brahmanism: Bà-la-môn giáo.
Branch: Cành, Nhánh.
Branch Hellenistic: Nhánh Hê-lê-nít.
Brazen serpent: Rắn đồng.
Bread: Bánh.
Bread, Holy: Bánh thánh.
Breaking of bread: Bẻ bánh.
Breast: Ngực.
Breastplate: Bảng đeo ngực.
Breastplate of the High: Bảng đeo ngực của thầy tế-lễ.
Breath: Hơi thở.
Breathe: Hô hấp.
Breathe: Hà hơi.
Brethren: Anh em.
Brethren of the Free Spirit: Nhóm Anh em Tinh Thần Tự-do.
Brethren of the Sword: Nhóm Anh em của Cây Gươm.
Brethren of Lord: Nhóm Anh em Chúa.
Breed: Chăn nuôi.
Bride, Bridegroom: Chàng rể, Cô dâu.
Bring fruit: Kết quả.
Brimstone: Diêm sinh.
Bronze age: Thời đại Hoàng-đồng.
Brother, brethren: Anh em.
Brotherhood: Tình huynh đệ.
Brotherhood movement: Phong trào Huynh đệ.
Brotherly love: Tình thương Huynh đệ.
Brook: Suối.
Brutism: Thú cơ thuyết.
Buddha: Đức Phật.
Buddhism: Phật Giáo.
Buddist priest: Vị Sư.
Buddist Scripture: Kinh Phật.

Build: Xây dựng, Gây dựng.
Building: Cơ sở.
Building a Church: Xây dựng Hội thánh.
Bull-Cult: Sự thờ lạy con bò.
Bull Papal: Sắc luật Giáo-hoàng.
Bulk: Đống, xếp.
Bultmann, Rudolf Kari: Bút-măn (Tân chính thống Thần đạo gia).
Burden: Gánh nặng.
Burial: Lễ an táng.
Burnt offering: Của lễ thiêu.
By Himself: Tự Chúa, do Chúa.
By himself: Tự nó.
B. V. M. : Chữ viết tắt "Blessed Virgin Mary" Có nghĩa là đáng ngợi khen trinh nữ Ma-ri.

C

Cabala, Cabbla: Thần bí phái (của người Do-thái).
Caesar: Sê-sa (Hoàng đế La-mã).
Cain: Ca-in (kẻ giết em là A-bên).
Calamity: Hoạn nạn, tai ương.
Calendar: Lịch.
Calf, Golden: Bò vàng (A-rôn và Giê-rô-bô-am tạo nên).
Calixtins: Nhánh Ca-lít-tin (Morave).
Calvary Gogotha: Đồi sọ.
Calvin, John: Giăng Canh-vinh.
Cavinism: Tôn phái Canh-vinh, Canh-vinh chủ nghĩa.
Calvinism's five points: Năm giáo lý của Tôn phái Canh-vinh.
Calvinists: Tín hữu Canh-vinh.
Call, Calling: Sự kêu gọi.
Call of God: Sự kêu gọi của Đức Chúa Trời.
Calling, Holy (Divine): Sự kêu gọi thánh.
Call to the pentence and prayer: Lời mời ăn năn và cầu nguyện.
Camp meeting: Cuộc họp trại.
Canaan: Xứ Ca-na-an.
Canaanite period (Bronze age): Thời đại Ca-na-an.
Canaanite Religion: Tôn giáo của Ca-na-an.
Cancellation of sin: Sự thủ tiêu của tội lỗi.
Candidate: Ứng viên.
Canon: Kinh điển, giáo luật, Chuẩn Giám mục.

Canon, Jewish: Kinh điển người Do-thái.
Canon law: Kinh điển luật pháp.
Canon of New Testament: Kinh Tân Ước.
Canonical: Hiệp với kinh điển, Sự thần thánh hóa.
Canonization: Sự kinh điển hóa, Sự thần thánh hóa.
Canticle: Bài ca.
Cannibalism: Tục ăn thịt người.
Canterbury: Căng-tơ-bơ-ri (Tòa Tổng Giám mục Anh giáo đặt ở thành phố này từ 597).
Canvass: Thảo luận, bàn cãi.
Caodaism: Cao Đài giáo.
Caodaists: Tín hữu Cao Đài.
Captain of Salvation: Nguyên soái của sự cứu rỗi, Chỉ huy trưởng của sự cứu rỗi (chỉ về Giê-xu).
Capitalism: Chế độ tư bản.
Captivity Epistles: Phụ tù thư tín.
Cappadocian Fathers: Giáo phụ ở Cáp-ba-đốc (Basil the great, Gregory of Nissa và Gregory of Nazianzus).
Cardinal: Hồng y.
Cardinal: Quan trọng, chính.
Cardinal doctrines: Giáo lý quan yếu.
Cardinal numbers: Bản số.
Cardinal virtues: Đức hạnh cốt yếu.
Care: Lo lắng.
Care anxiety: Áy náy, lo lắng.
Careful: Cẩn thận, thận trọng.
Careless: Bất cẩn.
Carnal: Xác thịt.
Carpenter: thợ mộc.
Cartesianism: Triết học Descartes.
Carthaginian Religion: Tôn giáo dân Các-ta-gơ.
Caste: Giai cấp.
Caste system: Hệ thống giai cấp.
Casuistry: Nan đề học.
Casualism: Ngẫu nhiên học.
Catabaptists: Kẻ chống lễ Báp-têm.
Catacomb: Hầm mộ.
Catechumen: Người mộ đạo.
Category: Hạng, loại.
Categorical Imperative: Loại được quyết định, Mạng lệnh tối cao.
Catechetical instruction: Sự dạy dỗ giáo lý đại cương.
Catechetical school: Trường dạy giáo lý đại cương.
Catechism: Sách giáo lý đại cương.
Catechism, Luther's: Sách giáo lý đại cương của Luther.

Catechist: Giáo viên dạy giáo lý đại cương.
Catechist school of Alexandria: Trường giáo lý đại cương ở Alexandria.
Cathedral: Thánh đường.
Catholic: Phổ thông, Thuộc La-mã giáo, Tín hữu La-mã giáo.
Catholicism: La-mã giáo.
Catholic epistles: Thư tín phổ thông.
Catholicity: (Hi-văn Kath'holou) Phổ thông.
Cause: Nguyên nhân.
Celebrate: Cử lễ, hành lễ.
Celebrating: Hội chúng cử lễ.
Celibacy: Cảnh độc thân.
Cenobite: Tu sĩ tập thể.
Censer: Lư hương.
Centrism: Trung dung thuyết, Hướng tâm luận.
Ceremony: Lễ, buổi lễ.
Ceremony law: Quy luật buổi lễ.
Cerinthianism: Thần nhập thuyết.
Cerinthians: Môn đệ thuyết thần nhập.
Certain: Xác thực, chắc chắn.
Certainty: Tánh cách xác thực.
Chairman: Chủ tịch.
Chalcedon, Council of: Hội nghị Canh-xê-đôn (451) lên án tà thuyết Eutyches và Nestorius.
Chalcolithic: Thời đại giao thừa của đồng khí và tân thạch.
Cham: Cham, con Nô-ê.
Chance: Dịp may (Lu-ca 11:36).
Channel: Đường giao thông.
Character: Phẩm cách, Đặc tánh.
Chaos: Tình trạng hỗn độn.
Chaotic: Hỗn độn.
Chapel: Nhà thờ (nhỏ).
Characteristic: Đặc biệt.
Charisma: Ân tứ (Hi văn).
Charity: Lòng từ thiện.
Charm: Quyến rũ, sự mê hoặc.
Chasm: Vực thẳm.
Chastise: Trừng trị.
Chassidim (Hasidim): Nhóm tin kính (Người Do-thái, thế kỷ 18).
Chastity: Trinh khiết.
Chasten, Chastise: Trừng phạt.
Chastisement of God: Sự trừng phạt của Đức Chúa Trời.
Cherub, Cherubin: Thiên sứ.
Child: Con trẻ, thiếu nhi.

Child Evengelism Center: Trung tâm truyền đạo thiếu nhi.
Child study: Thiếu nhi tâm lý học.
Children's day: Ngày của thiếu nhi.
Childhood: Thiếu thời, Ấu thơ.
Chiliasm: Thiên hy niên thuyết.
Chinese Religion: Tôn giáo của Trung hoa.
Choice: Sự chọn lựa.
Choir: Ban hát, ca đoàn.
Choose: Tuyển chọn.
Chaplain: Tuyên úy.
Chorus: Điệp khúc.
Chrisom: Linh du.
Christ: Đấng Christ, Hi văn: Kristus.
Christdelphian: Tôn phái Anh em (Jolan Thomas sáng lập vào năm 1848).
Christian: Cơ đốc nhân.
Christian and Missionary Alliance (C.&M.A.): Hội truyền giáo Tin Lành.
Christian Community: Cộng đồng cơ đốc nhân.
Christian Education: Cơ đốc giáo dục.
Christiandom: Cơ đốc giáo dân.
Christocentric Theology: Thần học lấy Đấng Christ làm trung tâm.
Christian National Church: Cơ đốc tín hữu Quốc gia Giáo hội.
Christian Ethics: Cơ đốc đạo đức học.
Christian Independent Church: Cơ đốc tín hữu Độc lập Giáo hội.
Christian like: Giống như Đấng Christ.
Christology: Cơ đốc luận.
Christian Science: Cơ đốc khoa học.
Christian Socialism: Cơ đốc xã hội thuyết.
Christo-centric: Lấy Đấng Christ làm trung tâm.
Christian theologian: Nhà thần học Cơ đốc giáo.
Christian Theology: Thần học Cơ đốc.
Christianity: Cơ đốc giáo.
Christianized: Cơ đốc hóa.
Christmas: Lễ giáng sanh.
Christmas carol: Thánh ca giáng sanh.
Christmas day: Ngày Chúa giáng sanh.
Christmas Eve: Đêm giáng sanh.
Christmas present: Quà Nô-ên.
Christmas-tide: Mùa giáng sanh.
Christmas-tree: Cây Nô-ên.
Christmasy: Quang cảnh giáng sanh.
Chronical: Niên sử.
Chronologist: Niên đại học gia.

Chronology: Niên đại học.
Chronos: (Hi văn) Thì giờ.
Church: Nhà thờ, hội thánh.
Church book: Sách hội thánh.
Church concept: Ý niệm Hội thánh.
Church government: Chánh thể Hội thánh.
Church of Christ: Hội thánh Đấng Christ.
Church Congress: Hội nghị Giáo hội.
Church discipline: Kỷ luật giáo hội.
Church Father: Giáo phụ.
Church History: Lịch sử Hội thánh.
Church member: Ban (hội) viên Hội thánh.
Church militant: Hội thánh hăng chiến đấu.
Church Missionary Society: Hội truyền giáo Anh Quốc.
Church of the Brethren, The: Hội thánh Anh em.
Church policy: Chánh sách Giáo hội.
Church's Message, The: Sứ điệp của Giáo hội.
Church Triumphal: Hội thánh hăng đắc thắng.
Circumcise: Cắt bì.
Circumcision: Phép cắt bì.
Citadel mentality: Thành lũy tinh thần.
Citizenship: Quyền công dân.
City: Đô thị.
Civil laws: Dân luật.
Civilization: Nền văn minh.
Clairvoyance: Thấu thị.
Class: Giai cấp.
Classic: Cổ điển.
Classicism: Cổ điển chủ nghĩa.
Classify: Phân loại, phân hạng.
Clean, unclean: Tinh khiết, bất khiết.
Clemency: Lòng nhân từ.
Clementine Literature: Văn chương của Klê-măng-tin (Hội thánh đầu tiên ở La-mã).
Clear: Minh bạch.
Clergy: Giáo phẩm, tu sĩ.
Clericalism: Đạo giáo hóa thuyết, tậm quyền giáo phẩm.
Clergyman, Cleric: Tu sĩ, Mục sư, Linh mục.
Clique: Đảng phái, môn phái.
Cloud: Đám mây, bao phủ.
Club: Đoàn thể.
Codex moral: Luật lệ luân lý.
Codex Sinaiticus (B): Bản cổ sao Si-nai.
Codex Vaticanus (B): Bản cổ sao Va-ti-căn.

Codex Bazaе: Bản cổ sao Bê-gia.
Codex Alexandrinus (A): Bản cổ sao A-léc-xăn-dri.
Coequality: Đồng đẳng.
Coeternal: Đồng vĩnh cửu.
Coexistence: Đồng thực tại.
Coffin Texts, The: Các bản quan tài (2.160-1.580).
Cognition: Sự nhận thức.
Coherent: Kết hiệp.
Collect: Thu thập, sưu tập.
Collection: Sự lặc quyền.
Collectivism: Tập sản chủ nghĩa.
College: Trường cao đẳng.
Colleague: Đồng công, đồng nghiệp.
Colloquium: Cuộc hội nghị.
Colporteur: Cán bộ phân phát sách.
Collateral: Song song, phụ thuộc.
Collapse: Sụp đổ.
Colossians, Epistle: Thư tín Cô-lô-se.
Combination: Tổ hợp, phối hợp.
Comforter: Đấng yên ủi.
Command, Commandment: Mệnh lệnh, điều răn.
Commentary, Biblical: Sách giải nghĩa Kinh Thánh.
Commercialism: Óc vụ lợi.
Commit: Giao thác, phó thác.
Commitment: Sự phó thác, sự giao thác.
Commission: Sứ mạng, ủy nhiệm.
Commission, The great: Ủy nhiệm vĩ đại, sứ mạng trọng yếu.
Common: Phổ thông, chung.
Common grace: Ân điển phổ thông.
Common inspiration: Sự hà hơi phổ thông.
Common prayer book: Kinh điều, kinh cầu nguyện chung (Anh giáo).
Communal song: Bài ca cộng đồng.
Communion: Thông công.
Communion, Holy: Sự thông công thánh.
Communion of Saints: Sự thông công các Thánh.
Communism: Cộng sản thuyết.
Companion: Bạn đường.
Company: Toán, đoàn, đội.
Comparatism: Tương đối thuyết.
Comparative investigation: Tham chiếu điều tra.
Comparative religion: Tôn giáo tham chiếu.
Compassion: Lòng trắc ẩn, sự thương xót.
Compassionate: Trắc ẩn, thương xót.
Compendium: Toát yếu.

Competition: Cuộc tranh đua.
Complete revelation: Sự khải thị trọn vẹn.
Completion, The: Sự hoàn tất.
Complex: Phiền phức.
Comprehension: Sự nhận thức, sự lãnh hội.
Compute: Định giá, đánh giá.
Computer: Đấng đánh giá.
Concealment of God: Sự kín nhiệm của Đức Chúa Trời.
Conceive: Thụ thai.
Conceived by the Holy Spirit: Được cảm thai, dựng thai bởi Đức Thánh linh.
Concept: Quan niệm, khái niệm.
Concept of love: Khái niệm của tình yêu.
Conceptualism: Khái niệm luận.
Concision: Rõ ràng.
Conclave: Hội nghị Hồng y.
Concomitance: Tương tùy, phụ tùy.
Concordance: Phù hợp.
Concordance, Biblical: Thánh kinh phù dẫn.
Concordat: Sự thỏa thuận.
Concrete: Cụ thể.
Concrete reformation: Cuộc cải chánh cụ thể.
Concubine: Vợ bé.
Concupiscence: Nhục dục, dâm dục.
Concur: Phù trợ.
Condemn: Định án.
Condemnation: Sự định án.
Conditional immortality: Bất tử điều kiện (Thế kỷ thứ 4, Bắc Phi).
Conditional Baptism: Lễ Báp-têm điều kiện.
Conditional predestination: Tiền định điều kiện.
Conduct: Cách cư xử.
Conference: Hội đồng.
Confess: Xưng ra.
Confessor: Linh mục xưng tội.
Confession of Christ: Sự tuyên bố của Đấng Christ.
Confession of faith: Tín điều.
Confession of sin: Sự xưng tội.
Confession and absolution: Xưng và tha tội.
Confirm: Xác nhận.
Confirmation: Lễ xác nhận.
Confidence: Lòng tin nhiệm.
Conflict: Cuộc chiến.
Conformity: Phù hợp.
Confucianism: Khổng giáo.

Confucius: Đức Khổng Phu tử.
Congregation: Hội chúng.
Congregational: Hội chúng tự trị, thuộc Hội chúng tự trị giáo hội.
Congregational Church, The: Theo Hội chúng tự trị Giáo hội.
Congress: Hội nghị.
Congruence: Sự phù hợp.
Conjecture: Sự ước đoán, ước thuyết.
Conscience: Lương tâm.
Consciousness: Sự cảm biết.
Consecrate, Consecration: Hiến dâng.
Consensus: Sự đồng ý.
Consent: Ứng thuận.
Consequence of sin: Hậu quả của tội lỗi.
Conserve: Bảo tồn.
Conservation, Preservation: Sự bảo tồn.
Conservatism: Bảo tồn chủ nghĩa.
Consistory: Tòa án.
Consider: Suy nghiệm.
Consolation: Sự yên ủi.
Constraint: Ép buộc, ràng buộc.
Constancy: Bất biến, tánh cương nghị.
Constitution: Sự cấu tạo, thể chế.
Contrast: Dị biệt.
Consubstantiation: Đồng thể thuyết.
Consul: Lãnh sự.
Consummation: Kết liễu, cáo chung (sự).
Consumption: Sự tiêu thụ.
Contact: Tiếp xúc.
Contamination, Religious: Lan tràn tôn giáo.
Contemplation: Trầm tư mặc tưởng.
Contentment: Sự thỏa mãn, sự bằng lòng.
Contingency: Sự ngẫu nhiên.
Continuity: Liên tục tính.
Continuation: Sự liên tục.
Contribution: Sự đóng góp.
Contrite: Hồi hận, buồn rầu.
Contrition: Sự hồi hận.
Control: Sự kiểm soát.
Controversy: Sự tranh luận.
Convention: Hội đồng.
Conversation: Hầu chuyện, trò chuyện.
Conversion: Sự trở lại (với Chúa).
Convert: Người trở lại (tin Chúa).
Convocation: Triệu tập.

Convict, Conviction: Tin quyết, sự tin quyết.
Coordination: Sự sắp đặt, sự phối trí.
Copt, Coptic: Hội thánh Copt.
Coptic Church, The: Hội thánh Copt (lúc đầu tiên).
Copula: Điều liên hệ.
Coran, Koran: Kinh Cô-răn (Hồi giáo).
Corban (Hi-bá-lai: Qorban): Cửa lễ dâng Đức Chúa Trời (làm trọn lời hứa nguyện).
Cornerstone: Vầng Đá Góc Nhà.
Coronation: Tôn vương.
Corporation: Thuộc thể.
Corporation act: Hành động đoàn thể.
Corpus Christi (La-tinh): Thân thể Đấng Christ.
Correct: Sửa.
Correction: Sự sửa chữa.
Correlativism: Đồng tương quan thuyết, tương quan thuyết.
Corruption: Sự hư hoại.
Corruption, Moral: Đạo đức suy đồi.
Corruption, Physical: Sự hư hoại thuộc thể.
Cosmic: Thuộc về vũ trụ.
Cosmic history: Lịch sử vũ trụ.
Cosmogony: Vũ trụ khai sinh luận.
Cosmology: Vũ trụ luận.
Council: Hội nghị.
Council, Christian: Hội nghị Cơ-đốc giáo.
Counsel: Lời khuyên dạy.
Counselor: Cố vấn.
Countenance: Diện mạo, dung nhan.
Counter-reformation: Phản Cải chánh.
Courage: Sự can đảm.
Covenant: Giao Ước.
Covenant of grace: Giao Ước của ân điển.
Covenant of Theology: Giao Ước của Thần học.
Covenant of works: Giao Ước của công tác.
Covenanter: Giao ước tín hữu.
Cover: Bao phủ, khóa lấp.
Covet: Ham, tham lam.
Covetousness: Sự tham lam.
Crazy: Khùng, gàn.
Create: Sáng tạo.
Creation: Cuộc sáng tạo.
Creationism: Thuyết linh hồn thọ tạo.
Creative Intelligence: Đấng sáng tạo khôn ngoan.
Creative word: Lời sáng tạo.

Creator: Đấng Tạo hóa.
Creature: Loài thọ tạo.
Credulity: Sự vô tín.
Creed, Creeds: Tín điều.
Cremate, Cremation: Hỏa táng, sự hỏa thiêu.
Crises Theology: Tân chánh thống (Neo Orthodox) (của Karl Barth).
Criterion, Criteria: Tiêu chuẩn.
Critic: Phê bình gia.
Critical congeature: Phê bình, phỏng đoán.
Criticism: Sự phê bình.
Criticism New Testament: Khoa phê bình Tân Ước.
Criticism Old Testament: Khoa phê bình Cựu Ước.
Criticize: Phê bình.
Crutial point: Điểm quyết định.
Crucifix: Thập tự giá.
Crucifixion: Sự đóng đinh (vào thập tự giá).
Crucify: Đóng đinh (vào thập tự giá).
Crusade: Thập tự quân.
Cross: Thập tự giá.
Cross-bearer: người vác thập tự giá.
Cross-communication: Tương giao song chiều.
Crowd: Đám đông.
Crowns of thorns: Mào gai (Binh sĩ đội cho Giê-xu).
Crux: Yếu điểm.
Culmination: Cực điểm.
Culprit: Bị cáo nhân.
Cult: Sự thờ phượng.
Cultic laws: Luật lệ thờ phượng.
Cultic ritual: Nghi thức thờ phượng.
Culture: Văn hóa.
Cultural concept: Ý niệm văn hóa.
Cuneiform: Có hình cái nêm.
Cunning: Quỉ quyệt, xảo quyệt.
Cup: Ly.
Cup and bread: Bánh và chén.
Curate: Linh mục (Mục sư Anh giáo).
Curriculum: Chương trình.
Curse: Lời nguyền rủa.
Cursed: Đáng ghét.
Custodian: Bảo quản gia.

D

D:

- 1) Tiêu biểu cho tài liệu D tác giả sách Phục truyền.
- 2) Tiêu biểu của Codex Bezae.

Da-Bog: Đa-bô (Thần mặt trời của dân Slave).

Dagon: Đa-gôn (Thần của dân Canaan, Các quan xét 16:23-30).

Daimon, Daemon: Đại-môn. Thần hộ vệ của đạo Hi-lạp).

Daleth: Đa-lết (Mẫu tự thứ tư của Hi-bá-lai ngữ).

Daltonism: Bệnh loạn sắc, loạn sắc chứng.

Damned: Định án, lên án.

Damnation: Sự định tội, lên án.

Dan: Đan (Con của Gia-cốp).

Daniel, Book of: Sách Đa-ni-ên.

Darkness: Sự tối tăm.

Darwin: Đạt-văn.

Darwinism: Học thuyết Đạt-văn.

David: Đa-vít.

Day: Ngày.

Day of Lord: Ngày của Chúa.

Day spring: Tầng sáng, rạng đông.

Day of Atonement: Ngày của sự cứu chuộc.

Day of Lord, God, Christ: Ngày của Chúa, Đức Chúa Trời, Đấng Christ.

Day time: Ban ngày.

Dawn: Rạng đông.

Deacon: Chấp sự.

Deaconess: Nữ chấp sự.

Dead language: Tử ngữ.

Dead Sea: Biển Chết.

Dead Sea Scrolls: Các cuộn Biển Chết.

Dean: Giám học, giám thị, khoa trưởng.

Dear Dad: Thân sinh mến. Ba mến.

Death: Sự chết, tử thần.

Death of God: Sự chết của Đức Chúa Trời (Từ liệu của các Thần học gia Tân phái hiện đại hay dùng).

Death of Christ: Sự chết của Đấng Christ.

Debt: Nợ, nợ nần, tội khiên.

Debtee: Chủ nợ.

Debtor: Người mắc nợ.

Debate: Tranh luận.

Debauch: Truy lạc.
Decalogue (Ten Words): Mười điều răn (Xuất Ê-díp-tô ký 21:1-17).
Decay: Suy tàn, thối nát.
Deceit: Phỉnh gạt, mưu gian dối.
Decide: Quyết định.
Decision: Sự quyết định.
Decree: Nguyên chỉ.
Decree of God: Nguyên chỉ của Đức Chúa Trời.
Decretals, False: Giáo lệnh giả mạo.
Defilement: Làm dơ bẩn, làm ô uế.
Delfication: Sự phong thần.
Dehistoricize: Giải tỏa sự kiện.
Deism: Tự nhiên thần giáo (Thế kỷ thứ 17, Anh quốc).
Deity: Thần đấng.
Deliver: Giải cứu.
Demiurge: Hóa công.
Demoniac: Bị quỷ ám.
Demonic: Thuộc về quỷ.
Demonism: Ma giáo, ma thuyết.
Demons: Quỷ, ác quỷ.
Demonology: Tà linh học.
Demonstration: Biểu diễn.
Democracy: Dân chủ thể chế.
Demythologisation: Sự giải tỏa huyền thoại.
Denial: Từ chối.
Denomination: Giáo phái.
Deny: Chối, phủ định.
Deposit of faith: Nguồn gốc của Đức tin.
Deontology (Moral obligation): Bổn phận luận.
Depravity: Sự hư hoại, suy đồi thuộc linh.
Depravity, Total: Sự bại hoại toàn diện.
Depression: Tinh thần chán nản, uất ức.
Deride: Nhạo báng, chế nhạo.
Descent into Hell (Hades): Xuống âm phủ (Tín điều).
Design: Thiết kế, (Chứng cứ của Thánh Thomas chứng minh sự thực hữu của Đức Chúa Trời).
Descendant: Hậu tự, dòng dõi.
Deseccration: Làm ô uế.
Descent of the Spirit: Đức Thánh Linh giáng trên Chúa Giê-xu. Đức Thánh Linh

E

E: Tiêu biểu cho nguồn tài liệu Elohist (Ngũ kinh).
Ea, Enki: Thần khôn ngoan của Ba-by-lôn.
Eagle: Chim ưng (tiêu biểu cho thần Zeus của đạo Hi-lạp).
Ear: Lỗ tai (tiêu biểu cho sự phản phúc (Giăng 18:10)).
Earnest: Sự sốt sắng.
Easter: Lễ phục sanh.
Eastern Church, The: Đông Giáo hội.
Eastern Theology: Thần học của Đông phương.
Eastern Catholic Church: Đông Chánh thống giáo hội.
Eat: Ăn.
Ebal: Núi Ê-ban.
Ebonites: Tà thuyết Ebonites.
Eccentricity: Trạng thái kỳ dị.
Ecclesiasticus, Book of: Sách truyền đạo của Sa-lô-môn
Ecclesiology: Giáo hội học.
Economism: Kinh tế thuyết.
Ecstasy: Trạng thái xuất thể.
Ecstasy of mystic feeling: Cảm xúc thần bí xuất thể.
Ectoplasm: Ngoại chất.
Ecumenical: Cộng đồng, phổ thông, hiệp nhất.
Ecumenical councils: Hội nghị cộng đồng.
Ecumenical creeds: Tín điều cộng đồng.
Ecumenical institute: Trung tâm cộng đồng (do W.W.C. lập).
Ecumenical movement: Phong trào cộng đồng (thế kỷ thứ 20).
Ecumenical patriarch: Cộng đồng Giáo trưởng (chỉ Athenagoras ôm
 hôn Giáo hoàng Paul VI).
Ecumenics: Cộng đồng học.
Eden: Vườn Ê-đen.
Edenic revelation: Sự khai thị ở Ê-đen.
Edification: Xây dựng (đời thuộc linh).
Edom: Xứ Ê-đôm.
Education: Giáo dục.
Educationism: Duy giáo dục thuyết.
Effect: Hậu quả.
Effective: Linh hiệu, hiệu lực.
Effectual calling: Sự kêu gọi hiệu năng.
Effeccious grace: Ân sủng hiệu năng.
Effort: Cố gắng, công gắng.
Effulgence: Sự chói lói.
Ego: Bản ngã.
Ego-altruism: Ngã tha luận.
Egocentrism: Duy ngã chủ nghĩa.
Egoism: Ích kỷ, vị kỷ thuyết.

Eidetic: Bản thể.

Eight: Tám, (tiêu biểu cho lễ Báp-tem, sự sanh lại và sự sống lại, người ta tin Đấng Christ phục sanh vào ngày thứ 8).

EI, Elohim: Ên, Ên-lô-him (Danh Đức Chúa Trời).

EI, Olam (Eternal God): Danh Đức Chúa Trời, (Đấng đời đời).

EI, Shaddai: Danh Đức Chúa Trời, (Đấng quyền năng).

Elder: Lớn tuổi hơn.

Eldres: Trưởng lão.

Elect: Đặc cử, được chọn.

Elective: Môn học lựa chọn.

Electicism: Chiết trung thuyết.

Element: Nguyên tố.

Elemental truth: Lễ thật từ nguyên.

Elements: 1) Yếu tố. 2) Bánh và rượu cho tiệc thánh.

Element of obstruction: Yếu tố cản trở.

Elemental: Phách, vía.

Elements of the world, The: Nguyên tố của thế gian.

Elephantine Papyri: Sách chữ A-ram thuộc thế kỷ V phát giác được ở Elephantine.

Elevation: Vinh thăng.

Eleven, The: Mười một sứ đồ.

Elijah: Ê-li (Vị tiên tri).

Elisha: Ê-li-sê, tiên tri.

Elkesaltes: Tín hữu theo tà thuyết Elkesit.

Elohist, or E: Tác giả thường dùng danh Elohim thay cho danh Giê-hô-va.

Elucidation: Sự giải minh.

Emanation: Sự phát xuất.

Emanationism: Phát xuất thuyết.

Emanatism: Lưu xuất thuyết.

Embalming: Việc ướp xác.

Emerge: Biểu lộ, xuất hiện.

Eminent: Siêu quần, xuất chúng.

Emotion: Cảm xúc.

Emotionalism: Chủ tình cảm thuyết.

Emmanuel: Em-ma-nu-ên.

Emperor worship: sự thờ lạy hoàng đế.

Emperical: Duy nghiệm.

Emperically: Tình trạng duy nghiệm.

Emperical theology: Kinh nghiệm thần học.

Empericism: Duy nghiệm thuyết.

Empyrean: Miền thiên thượng.

Encratites: Duy thủy phái.

Encyclical: Thuộc về giáo lệnh.

Ecyclopedists: Soạn giả sách bách khoa.
Encyclopedia of theology: Thần học bách khoa.
End: Cùng đích, cứu cánh.
End, The: Cứu cánh, chung tận.
End of days: Cuối cùng các ngày.
End, purpose: Chủ đích.
Endurance: Chịu đựng.
Enemy: Kẻ thù nghịch.
Energumen: Kẻ bị quỷ ám.
Energy: Năng lực.
Enlightenment: Sự chiếu sáng.
Enlightenor: Kẻ chiếu sáng.
Enlih: Thần của dân Sumer.
Enigma: Điều khó hiểu.
Enoch: Ê-nóc.
Enoch, Book of: Thứ kinh Ê-nóc.
Enth: Nhiệt tâm.
Entity (being): Thực thể.
Entrust: Ủy nhiệm, giao phó.
Enuma Elish: E-nu-ma E-li-chơ (truyện tích sáng tạo của Ba-by-lôn).
Envy: Đố kỵ, ganh tỵ.
Eon, Aeon: Thời đại, thế đại.
Ephesians: Người Ê-phê-sô.
Ephesian, Epistle to: Thư tín Ê-phê-sô.
Ephesus: Thành phố Ê-phê-sô (ở Simyrna tại Thổ-nhị-kỳ).
Ephesus, Council of: Hội nghị ở thành Ê-phê-sô (431).
Ephesus, (Robber Synod of): Hội nghị kẻ cướp ở Ê-phê-sô.
Ephod: Áo Ê-phốt.
Epic: Anh hùng ca.
Epictetus: Triết gia Ê-pi-tek (Khắc kỷ thuyết, 55-135 S. C.).
Epicureanism: Duy khoái thuyết, duy khoái chủ nghĩa.
Epicurus: Triết gia Hi-lạp tên Epicurus (341-270).
Epilogue: Hậu ngôn, phần cuối.
Epiphany: Sự hiển hiện.
Episcopacy: Thể chế Giám mục.
Epistemology: Nhận thức luận.
Epistle: Thư tín.
Episylogism: Thừa tiền luận.
Equal: Tương đồng, bình đẳng.
Equity: Đức công chính.
Equivalent: Tương đương.
Erastianism: Chủ nghĩa Eratus (đặt quốc gia cao hơn tôn giáo).
Eros (Hi-văn): Tình ái, tình yêu nhục dục.
Err: Lầm lẫn.

Erracy: Lầm lạc tính.
Error: Sự lầm lẫn, lầm lạc.
Esau: Ê-sau, con của Y-sác.
Escape: Trốn thoát.
Eschatology: Lai thế học.
Esdras: Sách Êt-drát.
Esoterism: Chủ nghĩa giáo lý bí truyền.
Essential meaning: Yếu nghĩa.
Essence: Thể yếu.
Essence Divine: Thần thể yếu.
Essence of religion: Bản chất của Đạo giáo.
Estate: Trạng thái.
Esthetism: Thuyết duy mỹ.
Estimate, To: Ước đoán, định giá.
Estatism: Duy chính phủ thuyết.
Eternal: Vĩnh cửu, vĩnh viễn.
Eternal damnation: Sự sinh phạt đời đời.
Eternal detestations: Sự chán ghét đời đời.
Eternal generation: Lưu xuất vĩnh cửu.
Eternalism: Vĩnh cửu thuyết.
Eternal life: Sự sống vĩnh cửu (đời đời).
Eternal moral consciousness: Ý thức đạo đức vĩnh cửu.
Eternal punishment: Sự hình phạt đời đời.
Eternal sin: Tội phạm vĩnh cửu.
Eternity: Sự vĩnh cửu đời đời.
Ether: Ê-thê, ê-te (y khoa).
Etheral substance: Bản thể bằng ê-te.
Ethical element: Yếu tố đạo đức.
Ethics: Luận lý học, đạo đức học.
Ethography: Phong tục học.
Ethology: Nhân tính học.
Ethnological argument: Nhân chủng luận.
Ethnology: Dân tộc học.
Etymology: Nguyên ngữ học.
Eucharist, The: Thánh thể, tiệc thánh, bánh và rượu thánh.
Eudemonism: Hạnh phúc chủ nghĩa.
Eugenism: Ưu sinh thuyết.
Eutychianism: Duy nhứt tánh thuyết.
Evangelical: Thuần túy Tin lành.
Evangelical expositor: Người giải nghĩa Tin lành.
Evangelism: Việc truyền đạo.
Evangelist: Vị truyền đạo.
Eva: Bà Ê-va (Tổ mẫu nhân loại).
Ever: Bao giờ.

Everlasting life: Vĩnh sinh.
Evidence: Hiển nhiên, chứng cứ.
Evil: Xấu xa, vô luân lý.
Evil one, The: Sa-tan, kẻ ác.
Evil, The origine of the: Nguồn gốc sự xấu xa.
Evil spirit: Ma quỷ, ác linh.
Evolution: Tiến hóa.
Evolutionism: Tiến hóa thuyết.
Evocation: Cầu hồn.
Exaltation: Sự tâng dương, sự nâng cao.
Example: Kiểu mẫu.
Excess: Thái quá.
Exclusive: Duy hữu.
Exclusivism: Độc nhất thuyết.
Exclusion: Sự khai trừ.
Excommunication: Dứt phép thông công.
Exegesis: Chú kinh học, sự chú giải.
Exegetical preaching: Giảng theo phương pháp giải kinh.
Exemplarism: Gương mẫu thuyết.
Exemplify: Giải thích bằng ví dụ.
Expression: Sự biểu lộ.
Experience: Kinh nghiệm.
Exercise, to: Vận dụng.
Exhortation: Lời khuyên lơn.
Existence: Hiện hữu.
Exist: Hiện hữu, tự tại.
Existence of God: Sự thực hữu của Đức Chúa Trời.
Existential: Thuộc về hiện sinh.
Existentialism: Hiện sinh thuyết.
Existential theology: Hiện sinh thần học.
Existing: Hiện hữu.
Exorcism: Phép đuổi quỷ.
Exodus: Xuất Ai-cập (Ê-díp-tô) ký.
Experience: Từng trải, kinh nghiệm.
Expediency: Tình trạng thích đáng.
Experimentalism: Thực nghiệm thuyết.
Expiation: Đền tội.
Expiation, Day of: Ngày chuộc tội.
Explication: Lời giảng giải.
Explicit faith: Đức tin minh bạch, hiển nhiên.
Explosion: Giải nghĩa (Kinh Thánh).
Expository preaching: Giảng theo phương pháp giải kinh.
Extention: Mở rộng.
External: Ngoại giới.

External evidence: Ngoại chứng.
Externalism: Nghi thức thuyết, duy hình thức thuyết.
External compulsion: Sự cưỡng bách bề ngoài.
Extra-biblical (source): Tài liệu (nguồn gốc) ngoài Kinh Thánh.
Extreme: Cực đoan.
Extreme unction: Lễ xức dầu thánh.
Extrinsicism: Duy ngoại thuyết.
Eye: Con mắt, (tiêu biểu cho sự toàn tri của Đức Chúa Trời).
Ezekiel, Book of: Sách Ê-xê-chi-ên.
Ezra: E-xơ-ra (thầy tế lễ và lãnh tụ dân Do-thái).

F

Face: Mặt.
Facet: Khía cạnh.
Factor: Yếu tố.
Factual: Xác thật.
Faculty: Ban giáo sư.
Fail: Thiếu, thất bại.
Fairy: Tiên.
Faith: Đức tin.
Faithful: Trung tín.
Faithful servant: Trung bộc.
Faithful, The: Tín hữu trung tín.
Faith healing: Chữa lành bởi đức tin.
Faithless: Bất trung.
Fall: Ngã, té.
Fall, The: Sự sa ngã.
Fall of man: Sự sa ngã của loài người (Truyện tích được ghi chép ở Sáng thế ký 3:).
False: Giả.
False decretals: Tập giáo lệnh giả.
False Christ: Đấng christ giả (Cơ Đốc giả).
Fame: Danh tiếng.
Family: Gia đình.
Family of God: Gia đình của Đức Chúa Trời.
Fanatic, Fanatical: Cuồng tín.
Fanaticism: Quá khích chủ nghĩa.
Fanciful speculation: Sự suy cứu bất thường.
Fantasy, Fantamatism: Ảo tưởng, ảo hình thuyết.
Fascination: Sự mê hoặc.
Falsity: Tính giả dối.

Fast: Kiên ăn, nhanh, vững chắc.
Fasting: Kiên ăn.
Fasting communion: Kiên ăn để thông công.
Fatalism: Định mệnh thuyết.
Fatality: Định mệnh.
Fate: Số mệnh.
Father: Chúa Cha, Cha.
Father divine: Cha thiêng liêng, Đấng linh phụ.
Father of the Church: Giáo phụ của Hội thánh (như Clément Ignatius, Polycarp, Iranacus Justin-Martyr, Tertulian, Athanasius, Eusebius, Augustin v. v...)
Fault: Lỗi.
Favour: Ân huệ.
Fear: Sợ hãi.
Fear (of the Lord): Kinh sợ Chúa.
Fearful: Khủng khiếp, kính sợ.
Feast: Lễ (các).
Feast of trumpet: Lễ năm mới (Do Thái).
Feast of booths: Lễ lều tạm.
Feast of the Tabernacles: Lễ lều tạm.
Feast of the dedication: Lễ hiến dâng.
Feasting: Lễ.
Federal theology: Thần đạo liên minh.
Feed: Nuôi, trưởng dưỡng.
Feet washing: Sự rửa chân.
Felicitate: Khen ngợi, chúc mừng.
Felicity: Hạnh phúc.
Fellow: Bạn.
Fellowship: Sự thông công.
Fellowship: Tương giao.
Feminism: Chủ nghĩa nữ quyền.
Festival: Thuộc về lễ, lễ.
Fetishism: Tôn thờ vật thần.
Fetishism: Bái vật giáo.
Federalism: Chế độ phong kiến.
Fiery: Cơn nóng giận.
Fiction: Giả tưởng.
Fideism: Chủ tín thuyết.
Fight: Chiến đấu.
Fig tree: Cây vả (hình bóng về nước Do Thái).
Filial: Lòng hiếu thảo của con.
Filioque clause: Mệnh đề Hoà tử.
Final relevation, The: Khải thị cuối cùng.
Final perserverance: Sự nhẫn nại cuối cùng.

Finalism: Cứu cánh tính, mục đích luật.
Finalism: Hữu hạng thuyết.
Finite: Hạn lượng.
Firmanent: Bầu trời.
Fire: Lửa, thần hỏa.
Fire cult: Sự thờ lạy thần hỏa.
First and Last: Đầu tiên và cuối cùng.
First born: Con đầu lòng.
First day (sabbath) of the week: Ngày Chúa nhật.
First state: Nguyên vị (trước khi, chưa sa ngã).
First cause: Nguyên nhân đầu tiên.
First fruits: Trái đầu mùa.
Fish, Symbol of: Tiêu biểu của con cá.
Five: Năm thương tích (của Chúa ở tay, chơn và hông).
Five articles of Arminialism: Năm giáo lý Arminianus (dị biệt Calvin).
Five points of Calvinism: Năm giáo lý của Calvin (ở Hội nghị Dort 1610).
Five scrolls: Năm cuộn: Ê-xơ-tê, Nhã-ca, Ru-tơ, Ca thương và Truyền đạo.
Fixism: Định chứng thuyết.
Flagellants: Tín hữu khổ hạnh (Phong trào vào năm 1259 và 1349).
Flame, Sacred: Ngọn lửa thánh.
Flesh: Xác thịt.
Flesh, fleshy: Nhục thể.
Flood, The: Hồng thủy.
Flock: Bầy, Hội chúng.
Foe: Thù địch.
Following Christ: Bước theo Đấng Christ.
Folly: Tình trạng điên dại.
Font: Chén đựng nước (làm Báp-tem).
Fool: Điên dại.
Foot: Chân (Tiêu biểu cho sự hạ mình).
Footstool: Bệ chơn (Ê-sai 66:1).
Foot washing: Rửa chơn (Giăng 13:1-17).
Foreordain: Định trước.
Foreordination: Sự định trước.
Forerunner: Tiền khu.
Forgiveness: Sự tha tội.
Form: Mô tả, hình thể.
Form criticism: Phê bình hình thức.
Form likeness: Hình trạng.
Formalism: Hình thức chủ nghĩa.
Formal: Thuộc hình thức.

Former rain: Trận mưa đầu mùa.
Former Prophets: Tiền tiên tri.
Formgeschichte (Đức): Phê bình hình thức.
Fornication: Tà dâm.
Forum: Nghị trường.
Forbearance: Nhẫn nại.
Forbear: Chịu đựng, nhẫn nại.
Force: Sức lực, bạo lực.
Forget: Quên.
Forgive: Tha thứ.
Forgiveness: Ôn tha tội.
Foreigner: Khách lạ.
Foreign mission: Hội Truyền giáo ở Ngoại quốc.
Forbearance: Nín chịu.
Foreknowledge: Sự biết trước.
Foriorn: Tuyệt vọng.
Formula, Formulae: Công thức.
Formulary: Kinh cầu nguyện, tín điều.
Fortuna, Fortun: Nữ thần tài và phì nhiêu của dân La-mã.
Fortun tellers: Thầy bói.
Forty: 40, bốn mươi (số thử thách).
Fortify: Làm vững.
Fortress: Đồn ải.
Fortitude: Nghị lực.
Forerunner: Vị tiền khu.
Forunner: Tiền khu.
Found, To: Đặt nền tảng.
Founder: Nền tảng.
Foundation: Nền tảng.
Fountain: Suối nước, nguồn nước.
Four: Bốn, 4 (số quốc tế).
Four Gospels: Bốn sách Phước âm.
Fragmentary theory: Thuyết đoán thiên sư tập.
Free: Tự do.
Free Church: Hội thánh Tự do.
Free Methodist Church: Hội thánh Giám lý Cải chánh.
Freedom: Sự tự do.
Free will: Ý chí tự do.
Free thinkers: Người suy tư tự do.
Friend: Bạn hữu.
Friends, Society of or Quakers: Hội Bạn hữu cũng gọi là Hội Quakers.
Fruit: Hoa quả, hậu quả, kết quả.
Funeral ceremonies: Lễ nghi an táng.

Full: Đầy.
Fulfill: Ứng nghiệm.
Fulfillment: Sự ứng nghiệm.
Fullness: Sự đầy đầy, sự đầy trọn.
Fullness of time: Sự đầy trọn của thời kỳ.
Function: Chức phận, cơ năng.
Fundamental: Căn bản.
Fundamentalism: Căn bản thuyết, phát cơ yếu.
Future life: Lai thế.
Futurism: Tương lai thuyết.

G

G. A.: Chữ tắt hai chữ General Assembly
Gabriel: Thiên sứ Gáp-ri-ên.
Gad: Chi phái Gát.
Gaius: Tên một Cơ-đốc-nhân trong Tân Ước.
Galatians, Epistle of: Thư tín Ga-la-ti.
Gallican confession: Hiến chương của John Calvin (1550).
Gallicanism: Pháp giáo, chủ trương hạn quyền Giáo Hoàng.
Gate: Cổng, cửa (tiêu biểu bước vào cõi bất diệt).
Gate of Hell: Cửa địa ngục (Ma-thi-ơ 16:18).
Gathered Church: Hội thánh địa phương.
Gate of Eden: Vườn Ê-đen.
Garment: Y phục.
Gehenna: Trũng Hin-nôm, địa ngục.
Genealogy: Gia phả.
General: Phổ thông.
Generality: Khả luận, đại lược.
General confession: Hiến chương phổ thông.
General Convention: Hội đồng Tổng liên (của Hội trưởng lão).
General council: Hội nghị tối cao.
General judgment: Cơn phán xét chung.
General Synod: Hội nghị cao cấp (của Hội thánh Lutheran).
Generalization: Tổng quát hóa.
Generatianism: Di hồn thuyết.
Generation, Spontaneous: Tự phát sanh.
Genesis: Sách Sáng thế ký.
Genetic: Di truyền học.
Geneva Bible: Thánh Kinh Gơ-neo (Phát hành ở Gơ-neo).
Geneva Catechism: Phước âm yếu chỉ Gơ-neo.
Gentile: Ngoại bang.

Gentile Christianity: Cơ đốc giáo ngoại bang(chỉ ngoài Palestine).
Gentle: Cao nhã, phong nhã.
Gentleness: Sự dịu dàng.
Genus: Chủng loại, giống.
Ghost: Ma.
Ghost, The Holy: Đức Thánh Linh.
Gift: Thiên tứ, tài năng, ân tứ.
Gifts: Tặng vật.
Gilgamesh: Vị anh hùng của Mesopotami (truyện thần thoại).
Girdle: Dây nịt.
Gladness: Sự hoan hỉ.
Glass: Gương, kính (tiêu biểu cho sự trong sạch).
Glory: Sự vinh hiển.
Glory, The glory of God: Sự quang vinh của Đức Chúa Trời.
Glory, honor: Vinh hiển.
Glorious mysteries: Sự mầu nhiệm vinh hiển.
Glorify: Tôn vinh.
Gnosticism, Gnostics: Duy tri phái, Duy tri chủ nghĩa, Tri huệ giáo.
Gnosis, knowledge: Sự hiểu biết, tri thức.
Goat: Dê (tiêu biểu cho kẻ hư mất).
God: Đức Chúa Trời, thần.
God, the son: Thánh tử, thần tử, Chúa con.
Godman: Thần nhân.
God child: Con đỡ đầu.
Godliness: Tin kính.
Godliness: Sự công nghĩa (Bản tánh giống Đức Chúa Trời).
God's absolute holiness: Sự thánh khiết tuyệt đối của Đức Chúa Trời.
Godhead: Bản tánh, bản ngã của Đức Chúa Trời.
God mother: Mẹ đỡ đầu.
God parents: Cha mẹ đỡ đầu.
Godspeed: Chúc bình an và thành công (đi đường).
Goel: Người bà con có quyền chuộc sản nghiệp (Ru-tơ 4:1-12).
Gog: Dân Gót.
Golden rule: Luật, (Lời) vàng ngọc (Ma-thi-ơ 7:12 và Lu-ca 6:31).
Golden age: Thời đại hoàn kim.
Good: Tốt.
Good, the good, goodness: Thiện chí, Sự tốt lành, Sự nhen lành.
Good Shepherd, The: Đấng Chăn giữ tốt lành.
Goodworks: Công đức, công việc lành.
Good book: Thánh Kinh.
Gospel: Tin lành, phước âm.
Gospel hymns: Thánh ca Tin lành.
Gospel of John: Sách Tin lành Giăng.

Gospel of Mark: Sách Tin lành Mác.
Gospel of Luke: Sách Tin lành Lu-ca.
Gospel of Mathew: Sách Tin lành Ma-thi-ơ.
Gospel, Apocrypha: Thứ kinh Tin lành, ngụ kinh Tin lành.
Gospel, Good News: Tin lành, tin tức tốt lành
Gospeler: Người đọc sách Tin lành.
Gothic architecture: Kiểu kiến trúc Gô-tích
Gothic version: Bản dịch Kinh Thánh tiếng Gô-tích (thế kỷ IV).
Government: Nội các chánh phủ.
Governor: Thống đốc, kẻ thống trị.
Grace: Ân điển, ân sủng.
Gracious: Khoan dung.
Grave, The: Huyệt mả, mồ mả.
Gradual: Tuần tự.
Graduate: Tốt nghiệp.
Graduation: Tiệm tiến.
Graphics: Biểu đồ.
Grateful: Biết ơn.
Gratis: Nhưng không.
Greatness: Sự cao đại.
Grecians, Greek: Người Hi-lạp.
Greek: Hi-lạp.
Greek father: Giáo phụ của Đông giáo hội như Chrysostom Athanasius, Basil.
Greek religion: Tôn giáo Hi-lạp.
Greek Orthodox: Hội thánh chánh thống Hi-lạp.
Green: Xanh (tiêu biểu cho sự sống, tăng trưởng).
Great being: Đấng vĩ đại.
Great Bible: Thánh Kinh vĩ đại (do Miles Coverdale phát hành 1539).
Grow: Tăng tiến, lớn lên.
Grow, Growth: Tăng trưởng, sự tăng trưởng.
Growing: Sự tăng trưởng.
Guardian angel: Thiên sứ hộ vệ.
Guidance, Divine: Sự dẫn dắt của Chúa.
Guile: Mưu kế.
Guilt: Tội ác, Lỗi lầm.
Guilt offering: Của lễ chuộc sự lỗi lầm (Lê-vi ký 5:7-10).
Gynecocentrism: Nữ hướng tâm thuyết.

H

H: Dấu hiệu luật của sự thánh khiết.

Habakkuk: Tiên tri Ha-ba-cúc.
Habakkuk, Book of: Sách Ha-ba-cúc.
Habiru: Người Hê-bơ-rơ xưa.
Habit: Thói quen.
Habitual grace: Ân tứ (làm lành).
Hacoldama: Ruộng huyết.
Hachimam: Thần chiến tranh (Nhật bản).
Hades (Hi văn): Âm phủ.
Hagar: A-ga.
Haggadah (Hê-bơ-rơ): Truyện tích.
Haggai, Book of: Sách A-ghê.
Hagiographa: Thánh văn.
Hagiolatry: Thờ lạy các thánh.
Hail Mary: Lời chào cô Ma-ri.
Halieutics: Thuộc về phương pháp câu cá.
Hallel praise: Bài ca ngợi khen Chúa.(Thi Thiên 113-118).
Halo: hào quang, sự vinh quang.
Hand: Tay.
Hardening: Làm cứng.
Harlot: Người điếm đĩ.
Harmony: Sự hòa hợp.
Harvest: Mùa màng.
Harvester: Người gặt.
Hasidaeans: Tín hữu Ha-si-điên.
Hasmonaeans: Triều đại Hát-mô-niên.
Hate, Hatred: Ghét, ghen ghét.
He: Mẩu tự thứ năm của Hi-bá-lai ngữ.
Head: Đầu, nguyên thủ.
Heal: Chữa lành, chữa bệnh.
Healing, Divine: Sự chữa bệnh của Chúa.
Hearing: Nghe.
Heart: Tấm lòng.
Heathen: Ngoại bang.
Heathen, The fate of: Số phận dân ngoại bang.
Heave offering: Lễ đưa qua, lại trước mặt Chúa.
Hebrews, Epistle to: Thư tín Hê-bơ-rơ.
Hedonism: Chủ nghĩa khoái lạc.
Hegel, G. W. F. (1770-1831): Triết gia Đức tên Hegel.
Hegelianism: Triết thuyết của Hegel.
Height: Chiều cao.
Heilsgeschichte: Lịch sử Cứu chuộc.
Heir: Thừa tự.
Helmet: Mào trụ (tiêu biểu sự cứu rỗi, Ê-sai 59: 17; Ê-phê-sô 6: 17).
Helps: Sự phò trợ, sự giúp đỡ.

Helvetic confessions, First: Hiến chương của Giáo hội Cải chánh Thụy Sĩ, 1536.

Helvetic confessions, Second: Hiến chương của Giáo hội Cải chánh Thụy sĩ, 1566.

Heilolatry: Sự thờ lạy mặt trời.

Heliopolis: Thành phố Heliopolis (Trung tâm thờ lạy thần Ra và Re).

Hell: Địa ngục

Hellenism: Văn hóa và Đạo giáo Hi-lạp.

Hellenist: Người Do-thái nói tiếng Hi-lạp.

Hellenistic Christian: Cơ đốc giáo do các lãnh đạo và ban viên người Hi-lạp và La-mã.

Hellenistic Judaism: Do-thái giáo bị ảnh hưởng Hi-lạp (Bản LXX là công trình của phong trào này. Philo là triết gia của phong trào này).

Hellenistic Roman period: Văn hóa và Đạo giáo Hi-lạp thời La-mã.

Hereafter: Lai thế.

Heredity: Sự di truyền.

Heresy: Tà thuyết.

Hermeneutics: Thich kinh học.

Hermotism: Huyền bí học.

Herodian Dynasty: Triều đại Hê-rốt.

Hepatonopy: Khoa bói và nói tiên tri của Ba-by-lôn.

Heterodoxy: Ý niệm bội đạo.

Heteromorphism: Trạng thái nhiều hình dạng.

Hexapia: Bản Kinh Thánh Cựu Ước 6 thứ tiếng của Origen.

Hexateuch: Lục kinh (kể cả Giô-suê).

Hide: Dấu.

Hierarch sacred leader: Giáo phẩm.

Hierarchy: Phẩm trật.

Hieratic: Được tấn phong.

Hierology: Tri thức và văn hóa thánh.

Hieroglyphics: Ai hình tự.

High altar: Bàn thờ chính trong Nhà thờ.

High church: Thần La-mã Giáo hội (Anh quốc Giáo hội thế kỷ 17).

Highest: Tuyệt đỉnh.

Higher Criticism: Thượng tầng phê bình.

High places: Địa điểm cao, chỗ cao.

High Priest: Thầy tế lễ Thượng phẩm.

Hillel (70 T. C.-10 S. C.): Học giả Do-thái tên Hillel.

Hillel foundation: Trung tâm huấn luyện thanh niên của người Do-thái.

Himself: Chính Chúa.

Hinduism: Ấn độ giáo.

His second coming: Sự tái lâm của Chúa.

Historian: Sử gia.
Historical argument, The: Lịch sử luận.
Historical Biblical Trinity: Thánh Kinh lịch sử Ba ngôi.
Historical circumstance: Hoàn cảnh lịch sử.
Historical view: Phương diện lịch sử.
Historical reliability: Sự chính xác của lịch sử.
Historicity: Sử tính.
History: Sử học.
History critical movement: Phong trào phê bình lịch sử.
History of religion: Lịch sử của tôn giáo.
Hittite Religion: Tôn giáo dân Hi-tít.
Holiness: Đức thánh khiết.
Holy: Thánh khiết.
Holy communion: Thông công thánh.
Holy fire: Hỏa thánh.
Holy league: Thánh đoàn.
Holy office: Thánh chức.
Holy of Holies: Nơi chí thánh.
Holy land: Thánh địa.
Holy place: Nơi thánh.
Holy Spirit: Đức Thánh Linh.
Holy war: Thánh chiến.
Holy writ: Thánh Kinh.
Holy year: Thánh niên.
Homologoumena: Sách phổ thông đã được Kinh điển.
Homiletic: Truyền đạo pháp.
Homothelism: Nhất thân luận.
Honest: Trung thành, thành thật.
Honor: Danh dự.
Hope: Sự hi vọng, mỗi kỳ vọng.
Horn: Còi, sừng.
Horn of altar: Sừng bàn thờ.
Hosanna: Lời tung hô (Mác 11:9).
Hosea, Book of: Sách Ô-sê.
Hospitality: Sự tiếp đãi, sự tiếp khách.
Hosts: Các quyền lực thiên thượng.
Hour: Giờ, thì giờ.
Hour, Last: Giờ cuối cùng.
House: Nhà.
Household: Gia tộc, gia đình.
Household of God: Gia tộc của Đức Chúa Trời.
House of God: Nhà của Đức Chúa Trời.
Human sacrifice: Tế lễ bằng sinh mạng.
Human soul: Linh hồn của con người.

Humanitarianism: Nhân đạo chủ nghĩa.
Humaness: Nhân tính.
Humanity: Nhân loại, nhân tánh.
Humble: Nhu mì.
Humility: Sự nhu mì.
Humiliati: Một dòng được lập ở Ý vào thế kỷ thứ 12.
Humiliation of Christ: Sự hạ mình của Đấng Christ.
Husband: Người chồng.
Hymn: Bài ca ngợi khen.
Hymnody: Nhạc thuật.
Hymnology: Nhạc học.
Hyperorganism: Ngoại thể.
Hyperbolical: Khoa trương pháp.
Hypnotism: Thôi miên thuật.
Hypocrisy: Sự giả hình.
Hypology: Thôi miên học.
Hypostasis: Thể yếu.
Hypostatic union: Sự liên hiệp hai tánh.
Hypothesis: Giả thuyết.
Hyssop: Cỏ kinh giới, loại bạc hà.
Hyper evangelistic: Phái Tin lành cực đoan.

I am: Ta là: Tôn giáo của Mỹ quốc do ông bà Guy Ballard sáng lập năm 1930 ở Chicago.
Iahweh: Giê-hô-va (danh Đức Chúa Trời).
Iconoclasm: Ngẫu tượng phá hoại thuyết.
Iconostasis: Màn che đền thánh.
Idea: Ý niệm, ý tưởng.
Idealize: Lý tưởng hóa.
Idealism: Duy tâm thuyết, lý tưởng thuyết.
Idealistic communism: Cộng sản lý tưởng thuyết.
Ideality: Lý tưởng tánh.
Identiactal: Đồng chất.
Identification: Đồng hóa.
Identification with Christ: Đồng hóa với Đấng Christ, giống với Đấng Christ.
Identify: Làm giống nhau, tính đồng nhất, đồng nhất tính.
Ideology: Quan niệm học, ý tưởng học.
Idiocy: Tánh ngu dốt (si).

Idosefnerasy: Tính tổ.
Idol: Ngẫu tượng.
Idolatry: Sự thờ lạy hình tượng.
Idolothytes: Ăn của cúng tế.
Idumea, Idume: Xứ Ê-đôm.
Ignorant: Kẻ ngu xuẩn.
Illegal: Vi pháp, bất hợp pháp.
Illogical: Phi luân lý, vô lý.
Illuminate: Soi sáng.
Illumination: Sự soi sáng.
Illumination spiritual: Sự soi sáng thuộc linh.
Illuminism: Thiên phái thuyết.
Illusion: Ảo ảnh.
Illusionism: Ảo tượng luận.
Image: Ảnh tượng, hình ảnh.
Image of God: Ảnh tượng, hình ảnh của Đức Chúa Trời.
Imagination: Tưởng tượng, trí tưởng tượng.
Image Dei, Image of God: Hình ảnh của Đức Chúa Trời (Sáng thế ký 1:26, 27; Cô-lô-se 3:10).
Imitation: Sự bắt chước.
Imitation of Christ: Học theo Đấng Christ (Sách của Thomas a Kempis).
Immaculate conception: Sự thụ thai không nhiễm tội.
Immanence: Nội tại.
Immanentism: Nội tại thuyết.
Immanuel: I-ma-nu-ên.
Immaterialism: Phi vật chất luận.
Immensity: Bao la, rộng lớn.
Immersion: Báp-têm dìm mình.
Immolation: Cúa lễ.
Immoral: Vô luân.
Immoralism: Vô luân thuyết.
Immortal: Bất tử.
Immortality: Bất diệt.
Immortality conditional: Bất diệt có điều kiện.
Immutable: Miên dịch.
Immuable: Bất dịch, bất biến.
Impanation: Thánh thể thực tại.
Impart: Chuyển đặt.
Impassible: Vô cảm.
Impeccability: Giải thoát khỏi phạm tội.
Impending: Treo.
Imperative: Mệnh lệnh.
Imperfect: Bất toàn.

Impersonal: Vô ngã.
Implicit faith: Đức tin hoàn toàn.
Implicit truth: Lễ thật trọn vẹn.
Implication: Sự rắc rối.
Important decision: Quyết định trọng đại.
Important sense (meaning): Yếu nghĩa.
Imposition of hand: Lễ đặt tay.
Impossible: Bất khả.
Impractical: Không thực tế.
Impracation: rửa sả.
Impressed moving: Cảm động.
Impression: Ấn tượng.
Impressionism: Ấn tượng chủ nghĩa.
Impulse of the Holy Spirit: Sự thúc đẩy của Thánh Linh.
Impulsion: Sự thúc dục.
Imputation: Sự qui kể.
Inability: Sự bất lực.
Inanition: Sự suy nhược.
Inbred sin: Nguyên tội.
Incarinate: Đầu thai.
Incense: Hương liệu.
Incertia: Hoa tinh.
Inclination: Quì lạy (hàng giáo phẩm).
Inclusion: Bao hàm.
Inclusive: Bao hàm.
Incognito: Giữ kín.
Incommunicable: Bất khả truyền thông.
Incompetent: Vô năng lực, bất năng.
Incomprehensive: Bất khả đạt.
Incomprehensive: Khó hiểu.
Inconscious: Vô thức.
Incongruous: Không thích nghi.
Incorporeal: Thuộc linh (không có thân thể).
Incubation: Thời kỳ tiềm thức.
Incubus: Gánh nặng.
Incurs: Gánh chịu.
Ineffabilis deus: Sắc lệnh Giáo hoàng năm 1854 về sự Thọ thai Vô nhiễm tội.
Ineffable: Không thể tả được, không tả xiết.
Inefficace: Vô hiệu.
Inequality: Sự chênh lệch.
Inerrant: Không sai lạc.
Independence of God: Tánh độc lập của Đức Chúa Trời, sự tự hữu của Đức Chúa Trời.

Indeterminism: Vô định thuyết.
Indetermine: Bất định.
Indefectibility: Bất diệt tính.
Independency: Tình trạng độc lập.
Indefinite, Indignation: Vô định.
Induction grid: Bản hệ thống qui nạp.
Infallibility: Vô ngộ.
Infallible: Vô ngộ.
Infamy: Ô nhục.
Infant baptism: Lễ báp-têm thiếu nhi.
Infant salvation: Sự cứu rỗi thiếu nhi.
Influence: Ảnh hưởng.
Inform: Báo tin.
Infidelity: Bất trung.
Infinite: Vô cùng, vô hạn.
Infinitum: Vô biên (La tinh).
Infinity: Vô biên tính.
Infini: Vô cùng tận.
Infinity of God: Thuộc tánh vô hạn lượng của Đức Chúa Trời.
Infralapsarianism: Một phe phái của Calvin chủ trương sự sa ngã của loài người đi trước nguyên chỉ lựa chọn.
In hoc signo vinces (by this sign you shall conquer): Bờ dấu này người chiến thắng (Constantine).
Inherit: Thừa kế.
Inheritance: Cơ nghiệp.
Inhibition: Sự huyền chức.
Inimical: Nghịch, thù.
Inintelligible: Bất khả tri, không thể hiểu.
Initiative: Khởi thủy, phát động.
Iniquity: Tội ác.
Innana: Mẫu thần (của dân Ba-by-lôn).
Innate knowledge: Nguyên tri.
Innate: Nguyên tri, bẩm sinh, thiên phú.
Innate ideas: Bản hữu, quan niệm, tiên thiên.
Innatism: Duy bẩm thuyết.
Inner: Nội tâm, phía trong quan niệm.
Inner life: Sinh hoạt nội tâm.
Inner man: Người người trong (tức tâm hồn và tâm linh).
Inner light: Sự sáng nội tâm.
Inner word: Lời nội tâm.
Innocence: Sự vô tội.
Innocent: Vô tội, thật thà, chất phác, mộc mạc.
Innocuous: Vô tội, vô hại.
Innocent nature: Bản tính vô tội.

Index: Mục lục.
Indignation: Sự phẫn nộ.
Indifference: Tính không quan tâm.
Indifferentism: Trung lập chủ nghĩa.
Individual: Cá nhân.
Individualism: Chủ nghĩa cá nhân.
Indivisible: Bất khả phân.
Individuality: Cá nhân tính.
Individualize: Cá nhân hóa.
Indirect communication: Gián tiếp tương giao.
Induction: Sự qui nạp.
Induction: Bổ chức thánh.
Indulgence: Lòng khôn ngoan.
Indult: Đặc ân của Giáo hoàng ban.
Inerrancy: Không lầm lạc.
Infanticide: Tội giết thiếu nhi.
Infralapsarianism: Một nhóm của giáo phái Calvin (chủ trương sự sa ngã trước nguyên chỉ sa ngã và đoán phạt).
Infallibilist: Người tin Giáo hoàng vô tội.
Infidel: Người không tin Chúa.
Infidelity: Bất trung.
Infusion: Báp-têm bằng cách đổ nước.
Influence: Ảnh hưởng.
Inquisition: Tôn giáo pháp đình.
Instrument: Công cụ.
Inseparable: Bất khả phân.
Insistence: Sự nài nỉ.
Inspire: Hà hơi.
Inspiration: Sự hà hơi.
Installation: Sự xếp đặt (vào chức vụ).
Instinct: Bản năng.
Institution words: Lời của lễ tiệc thánh (Ma-thi-ơ 26:28, Mác 14:22-24, Lu-ca 22:19-20, I Cô-rinh-tô 11:23-25).
Instinct: Thiên tính.
Instruction: Sự chỉ dạy.
Intellectual: Tri thức.
Intellectualism: Duy tri thức thuyết.
Intellect: Trí năng.
Intelligence: Trí tuệ.
Intention: Chủ ý, ý định.
Intensive knowledge: Thông hiểu cường liệt.
Intimacy: Thân thiết.
Intercession: Cầu thay.
Intercommunion: Liên tương giao.

Interconfessionalism: Liên hiệp chương chủ nghĩa.
Interdict: Ngăn cấm.
Interim: Quyền.
Intermediate: Địa vị trung gian.
Interminable argument: Lời tranh luận vô chung.
Internal: Nội bộ, nội tại, chủ quan.
Interpretation (biblical): Giải kinh.
Interpsychology: Liên tâm lý.
Interventionism: Chủ nghĩa can thiệp.
Interest: Có ích lợi.
Intolerance: Sự cố chấp.
Instrumentalism: Môi giới thuyết.
Instruction: Giáo huấn.
Intrical: Lộn xộn.
Intrinsic: Nội tại.
Introitus: Bài ca tụng (trước giờ thờ phượng).
Introduction: Lời giới thiệu, dẫn luận.
Intuition: Trực quan, trực giác.
Intuitionism: Trực giác chủ nghĩa.
Intuitionist: Đồ đệ trực giác chủ nghĩa.
Invent: Sáng tác.
Invention: Phát minh.
Investigation: Dò xét, xem xét.
Invocation: Khấn cầu.
Iron age, Israelite period: Sắt khí thời đại.
Irony: Châm biếm.
Irra: Quỷ của dân Ba-by-lôn.
Irradiation: Phát quang.
Irrational: Phi lý.
Irrationalism: Phi lý chủ thuyết.
Irreconcilable: Không đội trời chung.
Irregularity: Tội ác bất thường.
Irrelevant: Không lệ thuộc.
Irreligious: Vô tôn giáo.
Irresistible grace: Ân điển bất khả chống trả.
Irreverent: Bất kính.
Irruption: Đột nhập.
Isaac: I-sắc.
Isagogics: Đạo luận học.
Isaiah: Chúa là sự cứu rỗi (Tiên tri Ê-sai).
Isaiah, Ascension of: Sự thăng thiên của Ê-sai (Sách Khải thị của Cơ đốc nhân Do Thái).
Isaiah, Book of: Sách Ê-sai.
Isis: Mẫu thần của Ai-cập.

Islam: Hồi giáo.
Ism: Học thuyết.
Isomorphism: Tính đồng hình.
Israel: Nước Do Thái.
Issue: Kết quả, chung cuộc.
Itemize: Ghi từng khoản một.
Itinerancy: Lộ trình.
Itinerant preacher: Truyền đạo lưu hành.
I-thou relationship: Sự tương giao giữa tôi và anh (từ liệu của Martin Brucer).
Ivory: Ngà (tiêu biểu sự trợn vẹn của mỹ thuật tôn giáo).
Ius naturale natural right: Phần của Thần phẩm trong vũ trụ loài người nhờ lý trí mà biết được.
Ius divinum positivium: Phần của Thần phẩm siêu nhiên mặc khải cho loài người.
Iustitia naturalis, natural righteousness: Nguyên trạng loài người trước khi A-đam sa ngã.
Inward: Nội tại.
Iyar: Tháng tám của niên lịch Do Thái.

J

Jacob: Ông Gia-cốp.
Jacobites: Đảng James II.
Jahweh: Đức Giê-hô-va.
Jahvism: Sùng bái Đức Giê-hô-va.
Jansenism: Phong trào của Jansen.
Jealous: Ghen ghét.
Jehovah: Đức Giê-hô-va.
Jehovah Jireh, The Lord Sees: Đức Giê-hô-va Di-rê, Chúa Hằng đoái xem.
Jehovah Nissi, The Lord is my banner: Đức Giê-hô-va Ni-si, Chúa là cờ xí.
Jehovah Sholom, The Lord is Peace: Đức Giê-hô-va Sholom, Chúa là sự bình an.
Jahovah Tsidkenu, The Lord is our Righteousness: Đức Giê-hô-va Si-ke-nu, Chúa là sự Công bình của chúng ta.
Jeopardize: Liều mạng.
Jeremiah: Người hay than van.
Jeremiah: Ông Giê-rê-mi (tiên tri).
Jericho: Giê-ri-cô (thành phố).
Jerusalem: Giê-ru-sa-lem (kinh đô nước Do Thái).

Jesuits: Tu sĩ dòng Jesus.
Jesus: Giê-xu.
Jesus Christ: Giê-xu Christ.
Jews: Người Do Thái.
Jewry: Thuộc về người Do Thái.
Jewish: Thuộc về người Do Thái.
Jewish Hellenism: Văn hóa cổ Hi-lạp của người Do Thái.
JHVH, JHWH: Đức Giê-hô-va.
Job: Ông Gióp.
Jonah: Ông Jonah.
John: Ông Giăng.
John Baptist: Ông Giăng Báp-tít.
John Mark: Ông Giăng Mác.
John, The apocalypse of: Khải thị của ông Giăng.
John, The Epistle of: Thư tín của Giăng.
John, The Gospel of: Tin Lành của Giăng.
Joseph: Ông Giô-sép.
Jot: Mẫu tự thứ 9 của Hi-bá-lai.
Joy: Sự vui mừng.
Jubilee: Lễ kỷ niệm Ngũ thập chu niên.
Judaism: Do Thái giáo.
Judaist: Người theo Do Thái giáo.
Judaize: Do Thái hóa.
Judas Ichariot: Giu-đa Ích-ca-ri-ốt.
Jude: Thư tín Giu-đe.
Judge: Quan tòa.
Judge: Phán xét.
Judgement: Sự xét đoán.
Judicial: Thuộc về tư pháp.
Judith: Sách Giu-đe.
Just, The: Đấng công nghĩa.
Justice: Lễ công bình, công lý.
Justification: Sự công nghĩa.
Justifier: Đấng xưng công nghĩa.
Justify: Xưng nghĩa.

K

Kahai, Qahal: Hội chúng (EKKLESIA).
Kailasa: Thiên đàng (của tín hữu đạo Siva).
Kalpa: Kiếp.

Kâma: Dục.
Kantianism: Triết học Kant.
Karaites: Tân phái Do Thái (thế kỷ 8 ở Ba Tư).
Karl Barth: Kal-Bát.
Karma: Nhân quả.
Kathenothism: Giao thể Thần giáo.
Keep: Tuân thủ, vâng lời.
Kenosis: Thuyết dốc đổ.
Kerygma preaching: Nội dung của sự cao rao Tin Lành.
Keswick conference: Hội đồng bồi linh (Anh quốc).
Ketuvim hoặc **Kethubim:** Phần thứ ba của thánh văn Do Thái (từ Thi Thiên đến Sử ký).
Keys: Chìa khóa (biểu hiệu sự vào nước Đức Chúa Trời, Ma-thi-ơ 16:19).
Keys Crossed: Tiêu biểu về giáo phẩm của Phi-e-rơ.
Kin: Bà con thân thuộc.
Kind: Nhã nhặn.
Kingdom: Vương quốc.
Kingdom come: Thế giới bên kia.
Kingdom of God: Thần quốc, Vương quốc Đức Chúa Trời.
Kingdom (Heavenly): Thiên quốc.
Kingdom of heaven: Nước trời.
King: Vua.
King's confession: Bản tuyên ngôn của vua James (năm 1581).
Kingship: Vương vị.
Kinsman: Người bà con.
Knowledge: Sự hiểu biết, tri thức.
Knowledge of God: Sự hiểu biết của Đức Chúa Trời.
Kohyleth preacher: Diễn giả.
Koine common: Hi văn phổ thông.
Kolh: Mẫu tự thứ 19 của Hi-bá-lai.
Kouaw: Ngủ.
Koran: Kinh Cô-răng.
Kotow: Cúi lạy.
Kyrio Eleison (Lord, have mercy upon us): Chúa ôi! xin thương xót tôi, chúng tôi.
Kyrios Lord: Chúa.
Kyrios title: Danh hiệu của Chúa.
Kyrios name: Danh của Chúa.

L

Laban: Ông La-ban.
Labor: Lao động.
Labor Party: Lao động đảng.
Labyrinth: Phúc tạp.
Laity, Lay: Tín hữu.
Lama: Lama.
Lamaism: Lama giáo.
Lamb: Chiên con, cừu con.
Lamb of God: Chiên con của Đức Chúa Trời.
Language: Tiếng, ngôn ngữ.
Language of Semitic family: Tiếng thuộc họ Sem.
Lasciviousness: Dâm loạn.
Last: Cuối cùng.
Last Adam: A-đam sau cùng (là Đấng Christ).
Last days: Ngày sau chót.
Last Gospel: Khúc Tin Lành chót (Đọc trong lễ Mi-sa tức Giảng 1:1-14).
Last judgement: Sự phán xét cuối cùng.
Last supper: Tiệc cuối cùng (của Chúa).
Last things: Sự vật cuối cùng.
Lateran: La-tê-ran.
Lateran Council: Hội nghị La-tê-ran.
Latimer: Ông La-ti-mê.
Latin: La tinh.
Latitudinarians: Tín hữu Phóng Nhiệm Chủ Nghĩa.
Latitudinarianism: Phóng nhiệm chủ nghĩa.
Latter Day Saints: Giáo phái Mọt Môn.
Law: Luật pháp.
Law of causation: Luật nhơn quả.
Law codes: Pháp qui.
Lawlessness: Vô luật lệ.
Laxity (moral): Biếng nhác.
Lay, layman: Tín hữu.
Lay, Baptism: Phép Báp-têm (do tín đồ làm).
Laying in of hand: Lễ đặt tay.
Laymen's organisation: Tín hữu hội.
Lay workers (of the Church): Cán bộ (của Hội thánh).
Lazarist: Hội sai phái.
Leader: Lãnh đạo.
Leadership: Quyền lãnh đạo.
Leaders' meeting: Buổi họp các lãnh đạo.
Learn: Học hỏi.
Leaven: Men.
Lector leader: Người đọc Kinh Thánh (trong giờ thờ phượng).

Lecture: Giảng thụ.
Lecture sermon: Bài giảng thụ.
Legalistic: Hợp pháp.
Legality: Hợp pháp tánh.
Legalism: Hợp pháp thuyết.
Legate (of Pope): Đại diện (của Giáo hoàng).
Legend: Truyền thuyết.
Legion: Một đoàn quân La-mã (có 6.000).
Legitimate: Hợp thức.
Lemma: Bổ đề.
Leninism: Lê-ninh chủ nghĩa.
Leontopolis: Lê-ông-tô-pô-lít (thành phố ở Bắc phi).
Leper: Người phong.
Lesson, Scripture: Kinh huấn.
Letter: Thư, tín thư.
Levellers: Bình đẳng Linh Tú phái (ở Anh vào thế kỷ thứ 17).
Levite: Người Lê-vi.
Levirate marriage: Luật lệ tục huyền theo luật pháp Môi-se (Phục Truyền luật lệ ký 25:5-10).
Liberal: Tự do.
Liberal Arminianism: Phái tự do của Ác-mi-ni-nít.
Liberal Protestantism: Cải chánh tự do.
Liberal religion: Tôn giáo tự do.
Liberalism: Chủ nghĩa tự do.
Libertini, Synagogue of: Nhà hội tự do.
Liberty of conscience: Tự do lương tâm.
Liberty of cult: Tự do tế tự.
Liberty of religion: Sự tự do của tôn giáo.
Library: Thư viện.
Life: Sự sống, đời sống.
Life changer: Đấng biến đổi đời sống.
Life of Christ: Đời sống của Đấng Christ.
Light: Sự sáng.
Lign: Đường tuyến.
Like: Thích, giống.
Like minded: Đồng tư tưởng, đồng tâm tình.
Likeness: Hình, giống.
Line of despair: Đường nét của sự thất vọng.
Limited atonement: Sự hòa hiệp giới hạn.
Limitation: Sự hạn chế.
Limitation of humanity: Sự hạn chế của nhân tánh.
Litany: Bài cầu nguyện đau thương (Ai ca).
Literalism: Trực giải chủ nghĩa.
Literal sense: Ý nghĩa theo văn tự.

Liturgy: Giáo nghi.
Live: Sống.
Living: Hằng sống.
Living creature: Vật sống.
Local church: Hội thánh địa phương.
Local God: Thần địa phương.
Local patriotism: Lòng ái quốc.
Local preacher: Truyền đạo khu vực.
Logia: Lời, bài giảng.
Logos: Đạo.
Logos, The doctrine: Giáo lý ngôi lời.
Logos spermatikos: Đạo nguyên chủng.
Logic: Luận lý học.
Logicism: Duy luận thuyết.
Logical: Hợp lý.
Logical positivism: Duy thực nghiệm hợp lý.
Logism: Duy luận thuyết.
Longaninity: Lòng bao dung.
Longsuffering: Sự nhẫn nại.
Look: Nhìn.
Loose: Tháo lỏng.
Lord: Chúa.
Lord's day: Ngày của Chúa.
Lord's prayer: Bài cầu nguyện của Chúa.
Lordship: Quyền của Chúa.
Lord's supper: Tiệc thánh.
Lost: Hư mất.
Lots, Throwing: Bắt thăm.
Love: Thương yêu.
Love feast: Tiệc thương yêu.
Lover (Hê-bơ-rơ: Chesed): Đấng Thương yêu.
Loving kindness: Lòng tốt mến yêu.
Lower storey: Hạ tầng.
Lowly: Thấp, nhún nhường, hạ mình.
Loyal: Trung thành, trung nghĩa.
Loyalism: Lòng trung thành.
Loyalist: Người trung thành.
Lucifer: Lu-si-phe.
Lust: Sự ham muốn.
Luther, Martin: Ông Lu-te.
Lutheran: Giáo phái Tín nghĩa.
Lutheran Church: Hội thánh Tín nghĩa.
Lutheran Theological seminary: Đại chủng viện Thần học Tín nghĩa.
Lutheranism: Tín nghĩa thuyết.

Luther league: Đoàn Thanh niên Hội thánh Tin nghĩa.

LXX: Tiêu biểu Bản Bảy mươi.

Lyon, First council of: Hội nghị cộng đồng thứ 13 họp ở Li-ông năm 1245.

M

Ma: Nữ thần (của thổ dân Tiểu á Tể á).

Maat: Nữ thần của sự công nghĩa và khôn ngoan (của Ai-cập).

Maccabees: Mắc-ca-bê (gia đình của thầy tế lễ Mattháthias đã lập nên triều Hátmônien).

Macedonianism: Tà thuyết Macedonia (Tin Đức Thánh Linh là thọ tạo dưới quyền Cha và Con).

Machinalism: Cơ khí thuyết.

Macrocosm: Đại vũ trụ.

Magi, wise men, magicians: Các nhà Bác học, thuật gia.

Magic: Ma thuật, quỷ thuật.

Magisterium: Uy quyền hoặc chức vụ dạy dỗ của hội thánh.

Magnificat: Bài ca của Ma-ri (Lu-ca 1:46-55).

Magnifi: Ngợi khen, ca tụng.

Magog: 1) Ma-gót, con của Gia-phết (Sáng thế ký 10:2).

2)Thù nghịch Nước của Đức Chúa Trời.

Magus: Ma-gút (Si-môn).

Mahomet: Ma-hô-mét (Giáo chủ Hồi giáo).

Mahometism: Hồi giáo.

Maimonides (1135-1204): Moses ben Maimon, triết gia Do Thái.

Maimonidean: Đồ đệ của Maimon.

Majesty: Sự Uy nghiêm.

Majesty of God: Sự Uy nghiêm của Đức Chúa Trời.

Majoristic controversy: Tà thuyết công đức của G. Major.

Maker, The: Đấng Tạo dựng.

Malachi, My Messenger: Malachi (Sứ giả của Ta).

Malediction: Sự rủa sả.

Malefactor: Ác nhân.

Malice: Tánh hiểm độc.

Malign: Độc hại.

Malthusianism: Nhân khẩu hạn chế chủ nghĩa (do Malthus đề xướng).

Mammon: Thần tài.

Man: Người.

Man of sin: Người tội ác.

Manifest: Phát lộ.

Manifestation: Sự phát lộ.
Manna: Hột Ma-na.
Manichaeism: Thiện ác nhi nguyên phái.
Manipulation: Sự điều khiển.
Maranatha: Nguyên xin Chúa đến (tiếng Aram).
Marcionites: Đồ đẽ của Marcion (Khổ Tân Ước và nhị nguyên luận).
Marginal: Bên lề.
Mariolatry: Thờ Ma-ri.
Mark: 1) Dấu.
           2) Thánh Mác.
Maronites: Cơ đốc nhân theo nhóm Maro.
Marriage: Hôn nhân.
Martyr: Người tuân đạo.
Martyr Church, The: Hội thánh (Giáo hội) tuân đạo.
Marvel: Sự lạ.
Marvellous: Thần kỳ, kỳ diệu.
Marxism: Chủ nghĩa Mác-xít.
Mary: Ma-ri.
Mass: Quần chúng.
Material: Vật chất.
Materialization: Thể chất hóa.
Materialism: Duy vật chủ nghĩa.
Materialism (Dialectic): Duy vật biện chứng.
Materialism (Historical): Duy vật sử quan.
Materialism (Spontaneous): Duy vật bột nhiên.
Materiality: Vật chất tính.
Matriarcae: Mẫu quyền chế độ.
Matrix: Tử cung.
Matter: Vật chất.
Machonical inspiration: Khẩu thụ hà hơi.
Mechanism: Thuyết vũ trụ cơ khí.
Medicine: Y học.
Mediation: Sự trung gian.
Mediator: Đấng Trung bảo, người trung gian.
Meditate: Suy gẫm.
Meditation: Mặc tưởng, sự suy gẫm.
Medium: Trung gian, môi giới.
Meek: Sự khiêm nhường.
Melchizedek: Menchisêđéc (tên một vị Thầy tế lễ).
Meliorism: Cải thiện thuyết.
Member: Phần tử, hội viên.
Memorial: Để tưởng nhớ.
Memory: Ký ức.
Mental reservation: Sự hạn chế của tâm trí.

Mentalism: Tâm trí thuyết.
Mentality: Tâm tình.
Mercy: Đức nhân ái.
Mercy seat: Ngôi thương xót.
Merit: Công đức.
Message: Sứ điệp, điện tín.
Messiah: Đấng Mê-si.
Messianism: Thuyết về Đấng Mê-si, sự trông chờ Mê-si.
Messianic: Thuộc về Mê-si.
Metabolism: Sự biến hóa của cơ thể.
Metaphor: Ẩm ý.
Metaphysics: Siêu hình học, sự trừu tượng.
Metempsychosis: Thuyết luân hồi.
Metempirical: Siêu nghiệm.
Methodism: Phương pháp thuyết.
Methodist Church: Hội Thánh Giám Lý.
Methodology: Phương pháp luận.
Methodology of antithesis: Phương pháp phản đề luận.
Metropolitan: Thuộc về thủ phủ.
Microcosm: Tiểu vũ trụ.
Micah (Who is like the Lord?): Mi-chê (Ai giống như Chúa?).
Middle: Ở giữa.
Might: Sức mạnh.
Mild: Dịu dàng.
Millenarianism: Thiên hi niên thuyết (Khải huyền 20:5).
Millennialism, Post: Hậu Thiên hi niên thuyết.
Millennialism, Pre: Tiền Thiên hi niên thuyết.
Millennial Church: Giáo phái Thiên hi niên (của nhóm Shakers).
Millennium: Thiên hi niên.
Milk and Honey: Đạm sữa và mật (tiêu biểu sự thịnh vượng).
Mind: Tâm trí.
Minimum: Tối thiểu.
Minister, Pastor: Mục sư.
Ministry, Holy: Thánh chức.
Minor: Nhỏ.
Minor prophets: Tiểu tiên tri.
Miracle: Thần tích, phép lạ, kỳ tích.
Miriam: Mi-ri-am (Chị của Môi-se).
Misanthropy: Tánh chán đời.
Misapprehension: Sự ngộ nhận.
Misbehaviour: Phảm hạnh xấu.
Misbelief: Tin sai lầm.
Mischief: Lối lằm, điều I Cô-rinh-tô.
Miscall: Gọi lằm.

Misconception: Sự ngộ nhận.
Misery: Sự khổ đốn.
Mishnah: Kinh Mishnah.
Missions: Các Hội truyền giáo.
Missionary: Giáo sĩ, nhà truyền giáo.
Missionary Theology: Thần học Truyền giáo.
Mission of Christ: Sứ mạng của Đấng Christ.
Mitigate: Làm dịu.
Mithraism: Đạo Mi-thơ-ra của Ba Tư.
Mobile: Lưu động.
Mockery: Sự nhạo báng.
Modalism: Hình thức thuyết.
Moderation: Sự tiết độ.
Moderatism: Tiết độ thuyết.
Moderator: Chủ tọa.
Modern: Tân thời.
Modernism: Tân phái, Duy Tân thuyết.
Moloch: Mô-lóc, tà thần.
Molinism: Hệ thống giáo lý của Molia (1535-1600).
Moment: Chốc lát.
Monachism: Chủ nghĩa Tu hành.
Monadism: Đơn nguyên thuyết.
Monarchianism: Duy nhất thần thuyết.
Monarchism: Chính thể quân chủ.
Monastery: Tu viện.
Monasticism, Monachism: Chế độ Tân Ước viện.
Monergism: Duy thần tái sinh thuyết.
Money: Bạc (tiêu biểu sự phản phúc Chúa).
Monism: Nhất nguyên thuyết, Nhất nguyên luận.
Monition: Huấn tử.
Monogamy: Nhất phu, nhất phụ chế độ.
Monogenism: Đồng nguyên thuyết.
Monogram: Độc tử.
Monoideaism: Trạng thái độc ý.
Monolatry: Độc tôn thần.
Monolinear temptation: Sự cám dỗ độc đạo.
Monophysism: Duy nhất tánh thuyết.
Monotheism: Duy nhất thần thuyết.
Monotheism: Duy nhất ý thuyết.
Monopoly: Độc quyền.
Monopsychism: Độc hồn thuyết.
Montanism: Thuyết Montanus.
Montanus: Montanus, vị tiên tri giả (156-172 S. C.).
Month: Tháng.

Moon: Trăng.
Moral: Đạo đức, luân lý.
Moral arguments: Luân lý luận.
Moral conduct: Hành vi đạo đức.
Moralism: Đạo đức thuyết.
Morality: Đạo đức tính.
Moral law: Đạo đức luật.
Moral intention: Ý hướng đạo đức.
Moral obligation: Bổn phận đạo đức, phận sự đối với Đức Chúa Trời.
Moral optimism: Lạc quan luân lý thuyết.
Moral philosophy: Triết học đạo đức.
Moral rule: Luật đạo đức.
Moral rearmament: Tuyệt đối đạo đức nhóm (của Frank Buchman).
Morals: Nguyên tắc đạo đức.
Moral theology: Đạo đức thần học.
Morphology: Hình thể học.
Mortal: Phải chết.
Mortality: Tử tính.
Mortal mind: Tử trí (của M. B. Eddy).
Mortal body: Nhục thể.
Mortification: Điều sỉ nhục.
Mortify: Làm nhục.
Mortuary: Nhà xác.
Mosaic law: Luật pháp của Môi-se.
Moses: Môi-se.
Most High: Đấng cao cả.
Mother: Mẹ, thân mẫu.
Mother of God: Mẹ Chúa (từ liệu của La-mã giáo).
Motive: Động cơ.
Movement: Phong trào.
Maxim: Cách ngôn.
Murder: Sát nhân.
Music: Âm nhạc.
Mutual: Hối tương.
Mysticism: Thần bí thuyết.
Muratorian canon: Bản kinh Muratori.
Mustard: Hạt cải (tiêu biểu về đức tin).
Mutilation: Cắt, xén.
Mystagogue: Nhà giải sự huyền bí.
Mystagogy: Sự truyền thụ phép quyền bí.
Mysteries: Sự huyền bí.
Mystery religions: Huyền bí giáo.
Mystic: Thần bí gia.
Mystical body: Hội thánh của Chúa, thân thể Đấng Christ.

Myth: Thần thoại, huyền thuyết.

Mythology: Thần thoại học.

N

Naasenes: Na-a-si-ni (nhóm trí huệ thờ rắn).

Nabi (Hi-bá-lai): Tiên tri.

Name: Tên, danh.

Name of God: Danh xưng của Đức Chúa Trời.

Nationalism: Quốc gia chủ nghĩa.

Nativism: Thiên phú luận.

Nativity: Sự tích Chúa giáng sanh.

Naturalism: Chủ nghĩa tự nhiên.

Nature: Thiên nhiên, bản tính.

Natural: Tự nhiên.

Natural law: Luật lệ thiên nhiên.

Natural religion: Tôn giáo thiên nhiên.

Natural revelation: Khải thị thiên nhiên.

Natural theology: Thần học thiên nhiên.

Natural ethics: Đạo đức thiên nhiên.

Nature (divine): Thần tính.

Nature (human): Nhân tính.

Nature of sin: Tội tính.

Nature worship: Thờ phượng cõi thiên nhiên.

Naturalism: Chủ nghĩa thiên nhiên, sùng bái cõi thiên nhiên.

Nave: Phần chính của đền thờ.

Nazarene: Từ liệu chỉ về Đấng Christ.

Nazarenes: Từ liệu chỉ về Cơ đốc nhân.

Nazarene Church: Hội thánh Na-gia-ri-nơ.

Nazarites: Người Na-xi-rê.

Nebim prophets: Các sách tiên tri (Hi-bá-lai).

Necessitarianism: Định mạng thuyết.

Necromancy: Cầu cơ.

Negation: Tiêu cực.

Negativism: Tiêu cực thuyết.

Nehushtan brazen: Rắn đồng Nê-hút-tăn (Dân số Ký 21:8, 9; II Các Vua 18: 4).

Neighbor: Láng giềng, lân cận.

Nemesis: Nem-sít, Nữ thần Hi-lạp.

Neo-adoptianism: Tân Dưỡng Tử thuyết.

Neo-Biblical movement: Phong trào Tân thánh kinh (của Stewart và Cullman).

Neo-Calvinism: Tân Canh Vinh.
Neo-Catholic: Tân La-mã giáo.
Neo-Christianity: Tân Cơ đốc giáo.
Neo-Christian: Tân Cơ đốc nhân.
Neo-Classicism: Tân cổ điển chủ nghĩa.
Neo-criticism: Tân phê bình thuyết.
Neo-Darwism: Tân Đạt văn thuyết.
Neo-Malthusianism: Thuyết tiết chế sanh dục.
Neo-Manicheism: Tân Ma-ni-chê thuyết.
Neo-Orthodox (Traditional Liberalism): Tân Chánh thống.
Neo-phytr: Tân tu sĩ.
Neo-Platonism: Tân Pla-ton thuyết.
Neoscholasticism: Tân triết học duy kính viện thuyết.
Neovitalism: Tân duy sinh thuyết.
Neo-Thomism: Tân thần triết thuyết của Thomas.
Nephesh soul: Linh hồn, hơi thở (Hi-bá-lai).
Nephilim: Dòng dõi người khổng lồ (Sáng thế ký 6:4).
Nestorian Church: Hội thánh Cảnh giáo.
Nestorianism: Cảnh giáo phái.
Nestorius: Nét-tô-ri-út, Giáo trưởng Si-ri.
New Birth: Tân sinh, sự sanh lại nên mới.
New Church: Hội thánh mới (từ liệu của E. Swedenborg).
New commandment: Luật lệ mới.
New confession: Tân tín điều.
New covenant: Tân ước, giao ước mới.
New creation: Cuộc tân tạo.
New England theology: Thành học của tân Anh Cát Lợi.
New English Bible: Bản Kinh Thánh mới (bằng Anh ngữ).
New Jerusalem: Tân Giê-ru-sa-lem.
New learning: Giáo lý cải chánh (thế kỷ thứ 16).
New ocean: Tân dương.
New school: Tân trường.
New Testament: Tân Ước.
New thought: Tấn ý, phong trào tôn giáo của Phineas P. Quimby.
Nicene Creed: Tín điều Ni-xê.
Nihilianism: Hư vô chủ nghĩa (chủ trương nhân tánh Jêsus là ảo tưởng, hư vô).
Nihilism: Hư vô thuyết.
Nine: Số chín (tiêu biểu Thiên sứ, sự toàn vẹn của tôn giáo Bahai).
Nirvana: Niết bàn.
Nimbus: Hào quang.
Nisan, Abib: Tháng giêng (Do Thái).
Nocturn: Buổi cầu nguyện ban đêm.
Nominalism: Duy danh thuyết, vô thức thuyết.

Nominator: Người tiến cử.
Nomism: Thuyết căn cứ hành vi trên luật đạo đức.
Non Apostolic tradition: Truyền thống không phải của Sứ đồ.
Non Christian: Người chưa tin Chúa, người ngoại đạo.
Non determinate: Bất định.
Nonsense: Vô nghĩa.
Non violence: Bất bạo động.
Non resistance: Ôn hòa thuyết.
Non logical: Bất hợp lý.
Non rational: Không hợp lý.
Non repentant: Người không ăn năn.
Noology: Tinh thần luận.
Norm: Qui tắc.
Normal: Bình thường.
Nomative: Thuộc về qui tắc, qui phạm.
Nu: Mẫu từ thứ 13 của Hi-bá-lai ngữ.
Nous: Tinh thần, tâm trí (Hi văn).
Novatian: No-va-tiên, Linh mục chống giáo hoàng (thế kỷ III).
Novice: Tân ban viên.
Nudism: Lỏa thể thuyết.
Numbers: Dân số ký (Ngũ Kinh).
Numerical symbolism: Tiêu biểu các số.
Numinous: Từ liệu siêu hình họa.
Nun: Nữ tu sĩ.
Nunc Dimittis: Bây giờ xin Chúa (Lu-ca 2:29-32).
Nurture: Sự trưởng dưỡng.

O

Oak: Cây giẻ, cây sồi (Sáng thế ký 13:18) (tiêu biểu cho sức mạnh, sự chịu đựng).
Oath: Thề ước, thề nguyện.
Obadiah, Abdias: Áp-đĩa, vị tiên tri.
Obey, Obedience: Vâng lời, sự vâng lời.
Obelisk: Cổ đèn của người Ai-cập.
Oblique, Obligation: Bắt buộc, sự ràng buộc.
Oberlin theology: Thần học của Finney.
Object: Đối tượng, bài bác.
Objectify: Khách quan hóa.
Objective: Mục tiêu, khách quan.
Objectivism: Chủ nghĩa khách quan.
Obscurantism: Chủ nghĩa ngu dân.

Observation: Sự quan sát.
Obsession: Âm ảnh.
Occamism: Thuyết của Occam.
Occasionalism: Ngẫu nhiên luận.
Occult: Huyền bí.
Occultism: Huyền bí học.
Ode: Bài thi (Hi-lạp).
Ode of Solomon: Sách gồm có 42 Thi Thiên (Thế kỷ I, II S. C.).
Oddly: Kỳ dị.
Offer: Hiến dâng.
Offering, Oblation: Của lễ.
Offertory: Thánh ca (hát khi dâng tiền).
Offices (Ecclesiastical): Chức vụ (Giáo phẩm).
Offices of Christ: Chức vụ của Đấng Christ.
Oil: Dầu.
Old Adam: A-đam cũ.
Old covenant: Ước cũ.
Old man: Người cũ.
Old nick: Sa-tan.
Old Testament: Kinh Cựu Ước.
Olive: Ô-li-ve (tiêu biểu sự hòa bình và làm hòa).
Omega: Mấu tợ chốt của Hi ngữ, sự cuối cùng.
Omen: Dấu hiệu, thời triệu.
Omnipotence: Sự vô sở bất tại.
Omnipotence of God: Sự Toàn năng của Đức Chúa Trời.
Omnipresence: Sự vô sở bất tại.
Omnipresence of God: Sự vô sở bất tại của Đức Chúa Trời.
Omniscience: Sự toàn tri.
Omniscience of God: Sự vô sở bất tri của Đức Chúa Trời.
One: Một (tiêu biểu sự hiệp nhất).
Oneness: Duy nhất.
One thousand: Một ngàn (tiêu biểu sự đời đời).
Only begotten: Độc sanh.
Ontological argument: Bản thể luận.
Ontology: Bản thể học
Ontologism: Bản thể thuyết
Operation: Vận hành, vận động.
Ophites, Ophian: Nhóm người thờ lạy Con Rắn (thế kỷ II S. C.).
Opinion: Quan điểm, dư luận.
Opportunism: Chủ nghĩa xu thời.
Opposition: Chống đối.
Optimism: Chủ nghĩa lạc quan.
Optimistic humanism: Nhân bản lạc quan chủ nghĩa.
Option: Sự lựa chọn.

Oracles: Sấm ngữ.
Ordain, ordination: Tấn phong, phong chức.
Order: Trật tự, phẩm chức, giai cấp.
Order, Holy: Thánh phẩm.
Ordinance: Sắc lệnh.
Overcome: Chiến thắng.
Overseer: Quản gia.
Organisation: Sự tổ chức, cơ quan.
Organic: Hữu cơ.
Origin: Căn nguyên, căn bản, nguồn gốc.
Original: Nguyên bản.
Original nature: Bản tính nguyên bản.
Original purpose: Mục đích nguyên thủy.
Original sin: Nguyên tội.
Orthodox: Chính thống.
Orthodoxy: Chính thống.
Oxford movement: Phong trào Oxford.
Ousia being: Thể yếu.
Outlandish: Kỳ quái.

P

Pacifism: Hòa bình thuyết.
Palaeo: Cổ xưa.
Palaeogeography: Cổ địa lý học.
Palaeography: Cổ văn học.
Pagan: Ngoại đạo.
Paganism: Bái vật đạo.
Pagoda: Chùa.
Pain: Sự đau đớn.
Palestine: Pa-lét-tin.
Palimpsest: Bản sao viết chồng.
Palingenesis: Giáo lý chuyển kiếp, giáo lý sanh lại.
Pall: Nắp phủ quan tài, bàn tiệc thánh v. v...
Palm: Lá chà là, lá kè (tiêu biểu cho sự đắc thắng, Khải huyền 7:9; Giăng 12:13).
Pan-Christianity: Đa phái (Cơ Đốc giáo chia nhiều giáo phái).
Pan-Babylonism: Đa Ba-by-lôn giáo.
Pancalism: Duy mỹ thuyết.
Pancosmism: Phiếm vũ trụ thuyết.
Panentheism: Phiếm tại thần thuyết.
Pangenesism: Phiếm sinh thuyết.

Panislamism: Đại Hội giáo chủ nghĩa.
Panlogism: Phiếm lý luận.
Panpsychism: Phiếm hồn thuyết.
Pantheism: Phiếm thần luận.
Pantheistic: Phiếm thần nhất nguyên luận.
Pantheistic sense: Phiếm thần thức.
Papacy:
     1) Giáo hoàng thể chế.
     2) Quyền vị của Giáo hoàng.
Papyri: Bản sao (Giấy Ai Cập).
Papyrology: Bản sao học.
Parable: Ví dụ.
Paraclete: Đấng Yên Ủi.
Paradise: Lạc viên.
Paradox (of Faith): Tình trạng phản đối nhau, tình trạng trái ngược của đức tin.
Parallel: Song song.
Parellelism: Trạng thái bình hành.
Parchment: Bản sao bằng da.
Pardon: Sự tha thứ.
Pardoner: Linh mục xá tội.
Parenthood: Phụ mẫu hệ.
Parousia appearance: Sự tái lâm của Đấng Christ.
Parochial school: Trường sơ học của giáo khu.
Particular Baptists: Báp-tít Anh quốc theo giáo lý Calvin.
Partial: Thiên vị, tư vị.
Partial inspiration: Sự hà hơi bất đều.
Particularism: Tiểu tiết phái (Nhóm Calvin).
Parchal Lamb: Chiên Con Lễ Vượt qua.
Passion: Đam mê.
Passion of Christ: Sự khổ nạng của Đấng Christ.
Passover: Lễ Vượt qua.
Passover meal: Bữa ăn vượt qua.
Pastor: Mục sư.
Pastorial Epistles: Thư tín Giám mục.
Pastorial letter: Thư của Mục sư (gửi cho Hội chúng).
Pastorial Prayer: Bài cầu nguyện dài của Mục sư.
Pastorial Theology: Giám mục Thần học.
Pastorate: Chức vụ mục sư.
Pastorium, Parsonage: Tư thất mục sư.
Patience: Sự nhẫn nại.
Patmos: Đảo Bát-mô (Khải huyền 1:9).
Patriarch: Giáo trưởng, Tổ phụ.
Patriarchate: Văn phòng Giáo trưởng.

Patrimony: Gia sản.

Patriotism: Lòng ái quốc.

Patripassianism: Tà thuyết Cha đồng nạn với Con (Thế kẻ III).

Patristics: Thuộc về Tổ phụ.

Patrology: Văn chương các Tổ phụ.

Paul: Phao-lô, Pôl.

Paulicians: Nhóm Pô-li-siên (Theo nhị nguyên luận).

Peace: Sự bình an.

Peace Maker: Đấng kiến tạo sự hòa bình.

Peace offering: Của lễ thù ân (Lê-vi ký 3:), của lễ bình an.

Peasants' revolt: Cuộc nổi loạn của nông dân (Thế kỷ XVI).

Pelagianism: Tà thuyết Pelagius.

Pelagius (360-420): Pê-la-gi-út (Tu sĩ và Thần học gia người Anh).

Penalty: Sự hình phạt.

Penance: Sự ăn năn thống hối.

Penitence: Sự hối hận, sự thống hối.

Penitential Psalms: Thi Thiên thống hối (6, 32, 38, 51, 102, 130, 143).

Pentagram: Sao năm cạnh (Tiêu biểu năm vết thương của Đấng Christ đã chịu).

Pentateuch, Five Books: Ngũ Kinh (của Mô-i-se).

Pentecost fiftieth: Lễ Ngũ tuần.

Pentecostalism: Phong trào Ngũ tuần, Thuyết Ngũ tuần.

Penueel (Face of God) : Phê-nu-ên (Mặt của Đức Chúa Trời, Sáng thế kỷ 32:30-31).

People: Dân chúng.

Perception: Trực giác, tri giác.

Pere, Father: Cha, tử liệu dành cho Vị Linh Mục.

Perdition: Sự hư mất.

Perfectionism: Toàn mỹ thuyết.

Perfection of God: Sự toàn hảo của Đức Chúa Trời.

Pericope: Khúc Kinh Thánh (đọc trong giờ thờ phượng).

Perish: Tiêu diệt.

Perishable: Có thể tiêu diệt.

Permanent: Bất biến.

Perpetual: Bất tuyệt.

Perpetual virginity: Đời đời đồng trinh.

Persecution: Sự bắt bớ.

Perseverance: Sự nhẫn nhục.

Perseverance of Saints: Sự nhẫn nhục các Thánh.

Person: Ngôi, Đấng, Nhân vị.

Personal: Bản thân.

Personalism: Chủ nghĩa nhân vị.

Personality: Nhân cách.

Personalized: Nhân cách.
Personhood: Sự liên hệ con người.
Person of Christ: Ngôi vị của Đấng Christ.
Persuasion: Lòng tin phục.
Perverse: Hư hoại.
Pershitta, Pershitto: Bản cổ sao Pê-si-ta, Pê-si-tô (Si-ri-ác).
Perversity: Tính ngoan cố, tính bại hoại.
Pessimism: Bi quan chủ nghĩa.
Pessimistic dualism: Nhị nguyên bi quan luận.
Peter: Phi-e-rơ.
Peter, Acts of: Công tác của Phi-e-rơ.
Peter, Epistles of: Thư tín của Phi-e-rơ.
Peter, Apocalypse of: Khải thị của Phi-e-rơ.
Peter, Gospel of: Phúc âm của Phi-e-rơ.
Petition: Lời thuyết đảo.
Petra, Rock: Tảng đá.
Pew: Băng (Trong nhà thờ để tín hữu ngồi thờ Chúa).
Pharaoh: Pha-ra-ôn.
Pharisees separated ones: Pha-ri-si người biệt riêng.
Pharisaism: Pha-ri-si giáo.
Pharisaical: Thuộc Pha-ri-si.
Phenomenalism: Hiện tượng thuyết.
Phenomenologize: Hiện tượng hóa.
Phenomenology: Hiện tượng luận.
Philanthropism: Nhân ái chủ nghĩa.
Philantropy: Lòng nhân ái.
Philosophy: Triết học.
Philosophy of religion: Triết lý của tôn giáo.
Phylactery: Hộp kính.
Physical: Thuộc thể.
Physical body: Thuộc thể, thể chất.
Physical forces: Thể lực.
Physical Universe: Thể giới.
Physicism: Thuyết duy vật lý.
Pietism: Kiên thành chủ nghĩa.
Piety: Lòng tin kính, lòng sùng kính.
Pilgrim: Kẻ hành hương.
Pilgrimage: Cuộc hành hương.
Pillar: Trụ (Tiêu biểu sự nâng đỡ).
Pioneer: Vị tiên phong.
Pit, The: Hố, địa ngục.
Piteous, Pitiful: Đấng thương xót.
Pity: Lòng thương xót.
Placate: Hòa giải.

Plague: Tai vạ.
Platform: Diễn đàn.
Plato (427-347 A. C.): Pla-tô, Triết gia Hi-lạp.
Platonism: Học thuyết Pla-tô.
Pleasure: Vui thích.
Plenary Council: Hội nghị Giám mục và Tổng giám mục.
Plenary indulgence: Sự miễn xá toàn tội.
Plenary Inspiration: Sự hà hơi toàn bộ.
Pleroma: Đầy tràn.
Plotinus (205-270 A. D.): Triết gia Ai-cập, thủ lĩnh Tân Plato phái.
Pluralism: Đa nguyên luận.
Plurality: Đa lộc, đa chức.
Pluto: Thần Plu-tô (Hi-lạp).
Plymouth Brethren: Nhóm Anh em Plymouth (1827).
Pneuma spirit: Thuộc về linh.
Pneumatology: Linh học.
Pneumatomachi: Đồ đệ của Macedonius (Chủ trương Đức Thánh Linh thua Đức Chúa Cha và Con).
Pluralize: Đa số hóa.
Poimenics: Giám mục học.
Pointing: Dấu của Hi-bá-lai ngữ (Mẫu âm).
Polarization: Cực hóa.
Polemics: Tranh luận, tranh biện.
Polity: Giáo thể (4 Giáo thể chánh: Báp-tít, Trưởng lão, Anh quốc giáo hội, La mã giáo).
Poltergeist: Hiện tượng ma quỷ hiện ra.
Polydemonism: Đa quỷ thuyết.
Polygamy: Đa thê, đa phu.
Polygenism: Đa tổ thuyết.
Polyglott: Đa ngữ.
Polyglott Bible: Đa ngữ Thánh Kinh (Hexapla).
Polytheism: Đa thần chủ nghĩa.
Pomegranate: Trái thạch lựu (Tiêu biểu mùa Xuân, Sự phục sanh, Hội thánh).
Pontiff: Giáo hoàng, Giám mục.
Poor, Poverty: Nghèo nàn.
Pope: Giáo hoàng.
Position: Địa vị.
Positivism: Chủ nghĩa tích cực.
Post-Christian Faiths: Các hậu Giáo phái.
Postcommunion: Lời cầu nguyện sau tiệc thánh.
Postlude: Bài đờn sau lễ chung.
Postmillenarianism, Postmillennialism: Hậu Thiên hi niên.
Postulant: Ứng viên tấn phong thánh chức.

Potter's Field: Ruộng của thợ gốm Giê-ru-sa-lem (Công vụ các sứ đồ 1: 18, 19).

Pouring: Tuôn đổ.

Power: Quyền năng.

Pragmatic: Thực dụng.

Pragmatic relativism: Thực dụng tương đối thuyết.

Pragmatism: Duy dụng thuyết.

Prayer: Lời cầu nguyện.

Prayer meeting: Buổi họp cầu nguyện.

Prayer for the dead: Lời cầu nguyện cho kẻ chết.

Preach: Giảng.

Preaching of Peter: Sự giảng đạo của Phi-e-rơ (Thế kỷ II).

Preadamites: Nhóm loại tiền A-đam sử.

Prebendary, Prebendal: Thánh lộc.

Precentor: Vị Linh mục hướng dẫn ban hát.

Precept: Quy luật (cho hành vi).

Pre-Christian History: Cơ Đốc Giáo tiền sử.

Precious: Quý báu.

Precious blood: Huyết báu của Đấng Christ, Lễ Huyết báu 1/7 (La mã giáo).

Prelude: Khai màn.

Pre-depict: Miêu tả trước.

Predestinarism: Tiền định thuyết.

Predestination: Tiền định.

Predestination absolute: Tiền định tuyệt đối.

Predestination (Conditional): Tiền định điều kiện.

Predetermined plan: Chương trình được định sẵn.

Predeterminism: Tiền định mệnh thuyết.

Predicament: Tình trạng bất như ý.

Prediction: Tiên đoán, lời dự ngôn.

Predulivan: Thời tiền Hồng thủy.

Pre-existence: Tiền tại.

Pre-existence of Christ: Tiền thực tại của Đấng Christ.

Pre-existence of soul: Tiền thực tại của linh hồn.

Pre-incarnate manifestation: Tiền thành nhục thể hiển lộ.

Prejudice: Thiên kiến.

Prelacy: Chức vị Giám mục.

Premillennialism: Tiền Thiên hi niên thuyết.

Pre-eminence: Siêu việt.

Pre-Pauline: Tiền Phao-lô.

Presbyterianism: Trưởng lão thuyết.

Presbyter, Elder: Trưởng lão.

Presbyterian: Ban viên Hội thánh Trưởng lão.

Presbyterian Church: Hội thánh Trưởng lão.

Prescience: Tiên thức.
Presence, divine: Thần hiện.
Presentation: Trình bày.
Presupposition: Tiên kiến, tiên giả định.
Prevenience: Tiên liệu (của Đức Chúa Trời).
Prevenient grace: Tiên ân.
Price of redeeming: Giá chuộc tội.
Pride: Sự tự cao, sự hãnh diện.
Priest: Linh mục.
Priesthood: Chức linh mục.
Priestly code: Tiêu biểu.
Primate: Giáo chủ.
Primitive Christianity: Cơ đốc giáo nguyên thủy.
Primitive Church: Hội thánh ban sơ.
Principality: Quyền lực.
Principle: Nguyên lý, nguyên tắc.
Principle of Freedom, The: Nguyên tắc Tự do
Priscillianism: Tà thuyết của Priscillian (Tây ban nha, thế kỷ 4, 5).
Priscillianist: Đồ đệ tà thuyết Priscillian.
Privation: Khuyết tật.
Prize: Phần thưởng.
Probabiliorism: Cánh tự luận.
Probabilism: Cái nhiên luận.
Probation: Thời gian tập sự.
Procession: Sự diễn hành.
Processional: Ban hát diễn hành.
Procession of the Spirit: Sự phát xuất của Linh (Giăng 15: 26).
Proclamation: Sự tuyên cáo.
Procreation: Sự sinh thực, sự nảy nở.
Propedeutic: Dự bị (Giáo dục).
Profane: Xúc phạm.
Profession: Nghề nghiệp.
Professionalism: Cách chuyên nghiệp.
Project method: Kế hoạch cách.
Prolegomena: Sơ giải.
Propagate: Truyền bá.
Prominence: Siêu quần, cao cả.
Promise: Lời hứa.
Propensity: Khuynh hướng.
Prophet: Tiên tri.
Proof: Chứng cứ.
Prophecy: Lời tiên tri.
Prophecy: Nói tiên tri.
Prophetism: Chủ nghĩa tiên tri.

Propiation: Sự chuộc tội (tế lễ văn hồi).
Propitiatory: Để chuộc tội.
Proportion: Tỷ lệ.
Propositional Relevation: Sự huấn khái.
Prosecution: Sự truy tố.
Proselyte: Tín đồ mới.
Promotion: Vinh thăng.
Prosyllogism: Tiền tri tam đoạn luận.
Protestant: Tín đồ cải chánh giáo.
Protestant scholasticism: Duy kinh viện cải chánh luận.
Protestant Conference (Lutheran): Nhóm cải chánh Lu-tê-riên.
Protestant Episcopal Church: Giáo hội Anh Quốc ở Mỹ.
Protestantism: Cải chánh giáo.
Protestant theologian: Cải chánh thần đạo gia.
Prototype: Tiền mẫu.
Proverb: Ngạn ngữ.
Providence: Thần hựu.
President: Chủ tịch, Tổng thống, Hội trưởng.
Psalms: Thi Thiên.
Psalmist: Tác giả Thi Thiên.
Pseudo: Giả ngụy.
Pseudepigraphy: Ngụy kinh.
Pseudo-Isidorian decretals: Ngụy giáo lệnh.
Pseudo-Messiah: Mê-si giả.
Pseudoscopy: Mạo thị.
Pseudo-concept: Mạo niệm.
Psyche: Linh hồn.
Psycho-analyse: Phân tâm học.
Psychology: Tâm lý học.
Psychologism: Tâm lý chủ nghĩa.
Psychology of religion: Tôn giáo và tâm lý học (Tâm lý học về tôn giáo*).
Publicans: Nhân viên thu thuế (Lu-ca 18: 9-14).
Pulpit: Tòa giảng.
Purgatory: Ngục luyện tội.
Purification: Lễ tẩy thanh.
Purify: Tẩy thanh.
Puritan: Thanh giáo đồ.
Puritanism: Thanh giáo đảng.
Purple: Đỏ thẫm (tượng trưng vương vị).
Purpose: Kế hoạch.
Purpose of God: Kế hoạch của Đức Chúa Trời.
Pyramids Texts: Bản cổ phát giác ở Memphis (Trong 5 kim tự tháp).
Pythagoreans: Nhóm huynh đệ do Pythagoras sáng lập.

Q

Q: Tài liệu Q (Quelle) Thuyết của Adolph Marnack (Xem Tin lành đồng quan).

Qadesh, Qedeshet: Nữ thần Si-ri.

Quadragesima Sunday: Chúa nhật thứ nhứt của Mùa lễ Lent.

Quaker: Một nhóm của Giáo phái Anh em.

Quality: Phẩm chất, phẩm tính.

Quantitative theory of the Atonement: Phân lượng thuyết của sự chuộc tội thuyết.

Quartodecimanism: Nhóm tín hữu giữ lễ Phục sanh cùng ngày Vượt qua của Do thái (Thế kỷ II).

Qumran: Côm-ranh (Một làng gần Biển chết).

R

Ra, Re: Thần mặt trời của Ai-cập.

Rap, Rabban, Rabi (có thể không đúng, **Rabbi***): Thầy Ra-bi, thầy của tôi.

Rabbinic: Thuộc Rabi.

Rabbinic theology: Thần học của Ra-bi.

Rabbinism: Ra-bi giáo.

Rabboni, My greatest Master: Ra-bô-ni, Thầy của tôi.

Raca: Ra-ca, lời nguyền rủa (Ma-thi-ơ 5: 22; Gia-cơ 2: 20).

Race: Chủng tộc, nòi giống.

Race supremacy: Chủng tộc ưu thế.

Racism: Kỳ thị chủng tộc.

Radical: Triệt để.

Radical individualism: Triệt để cá nhân thuyết.

Radicalism: Triệt để thuyết.

Radical pietism: Triệt để Kiền thành chủ nghĩa.

Radical Reformation: Sự cải chánh triệt để.

Rainbow: Cái mống (Tiêu biểu sự tha thứ và ngôi của Đức Chúa Trời).

Ram: Con dê (Tiêu biểu sự hi sinh và chiến thắng).

Random: Tình cờ, ngẫu nhiên.

Ransom: Giá chuộc.

Ransom theory: Chuộc tội thuyết (Origen, Augustine).

Rapture: Sự hoan hỉ.

Rat: Con chuột đồng (Tiêu biểu sự xấu xa).
Rational: Hợp lý.
Rationalism: Duy lý luận.
Rationalist: Đồ đệ của Duy lý thuyết.
Rationalistic optimism: Duy lý lạc quan luận.
Rational nature: Duy lý tánh.
Raven: Con quạ (Tiêu biểu Sa-tan).
Reading: Đọc, nghiên cứu.
Ready: Sẵn sàng.
Real: Thực tại.
Real presence: Hiện diện thiết thực.
Realism: Thực thể luận.
Realism and Nominalism: Thực thể luận và Duy danh thuyết.
Reality: Thực thể, thực tại.
Recapitulation: Tóm lược thuyết (Của Irenaeus).
Reckon: Kể, tính vào.
Recollection: Suy tưởng.
Recompense: Tưởng thưởng.
Reconciliation: Sự giảng hòa (II Cô-rinh-tô 5: 20, tái lập thông công).
Reconstructionism: Tái dựng thuyết (Của M. M. Kaplan).
Recovery: Sự phục nguyên, khôi phục.
Recreation: Sự tái tạo.
Rector: Chủ tọa một chi hội (Của Anh quốc giáo).
Rectory: Tư thất của vị Chủ tọa.
Recurrent: Qui hồi.
Red: Đỏ (Tiêu biểu Đức Thánh Linh, quyền năng, tình thương).
Redeem: Cứu chuộc.
Redeemer: Đấng cứu chuộc.
Redemption: Sự cứu chuộc.
Red sea: Biển đỏ.
Reed: Cây sậy (Tiêu biểu sự khổ nạn của Đấng Christ).
Reflection: Phản ảnh.
Reflex: Ánh sáng phản chiếu.
Reformation: Cuộc cải chánh.
Reform Church: Hội thánh cải chánh.
Regeneration: Tái sanh.
Reincarnation: Đầu thai.
Relativism: Tương đối thuyết.
Reign: Thống trị, trị vì.
Relationship: Sự tương quan.
Release, Year of: Năm phóng thích.
Relevant: Xác đáng.
Reliable: Đáng tin, chắc chắn.

Religion, Origin of: Nguồn gốc tôn giáo.
Religion, Method of historical: Phương pháp của lịch sử tôn giáo.
Religion existentialism: Tôn giáo hiện sinh.
Religion phenomena: Hiện tượng của tôn giáo.
Religious terminology: Tôn giáo danh từ học.
Reliquary: Rương, hòm thánh tích (Relic: Thánh tích).
Remark: Sự nhận định.
Remembrance: Sự hồi tưởng.
Remission: Sự tha tội.
Remonstrance, The: Bản tín điều của nhóm Arminius 1610.
Remnant: Số sót lại.
Remorse: Ăn năn, hối hận.
Renaissance: Văn nghệ phục hưng.
Renewal: Sự đổi mới.
Renounce: Từ bỏ.
Renunciation: Sự từ bỏ.
Repentance: Sự ăn năn, sự thống hối.
Reproach: Khiến trách.
Reprobate: Chê trách.
Reprobation: Sự bài xích, sự định tội.
Reserved sacrament: : Tiệc thánh cho người bệnh, người chết.
Reserved sins: Tội trọng (Chỉ xưng với Giám mục).
Reservation: Hạn chế.
Reshape: Tái tạo.
Resistible Grace: Ân sủng có thể chống trả.
Resh: Mẫu tự thứ 12 của Hi-bá-lai.
Resolution: Quyết định.
Rest: Yên nghỉ.
Restitution: Bồi thường.
Retoration of Israel: Sự phục hồi của Y-sơ-ra-ên.
Restriction: Sự hạn chế.
Resurrection: Sự phục sanh.
Reunite: Hội họp.
Reverent: Tôn kính.
Reverend: Đức.
Reveal: Khải thị.
Revelation: Sự khải thị.
Revelation (General): Sự khải thị phổ thông.
Revelation (Special): Sự khải thị đặc biệt.
Revelation of St. John: Sách Khải thị của Thánh Giăng.
Revelation of Scripture: Sự mạc khải của Thánh Kinh.
Revelation and religion: Sự khải thị và tôn giáo.
Revenge: Trả thù.
Revival: Phục hưng.

Revivalist: Sứ giả phục hưng.
Reverberate: Sự phản chiếu.
Reward: Phần thưởng.
Riches: Của cải.
Riddle: Câu đố.
Righteousness: Sự công nghĩa.
Righteousness, Original: Sự công nghĩa nguyên thủy.
Rights, Human: Nhân quyền.
Ring: Chiếc nhẫn (Tiêu biểu bản chất tình yêu).
Rite: Lễ thức.
Ritual: Thuộc lễ thức.
Ritualism: Chủ nghĩa lễ thức.
Ritschlianism: Thần học của Ritschl.
Rock: Tảng đá.
Romanticism: Lãng mạn.
Rome: La-mã.
Rood: Thập tự.
Root: Rễ, gốc.
Royalism: Bảo hoàng phái.
Rule: Qui chế, qui tắc.
Rule, Monastic: Qui tắc của tu viện.
Rule of faith: Qui điều của đức tin, tín điều.
Ruler: Đấng thống trị.

S

Sabaoth, Jehovah Lord of hosts: Giê-hô-va, Chúa vạn quân, Đấng chiến thắng (Thi Thiên 89: 6-8; Gia-cơ 5: 4).
Sabbaterian: Tín hữu giữ ngày Sa-bát.
Sabbat rest: Ngày yên nghỉ.
Sabbath of Sabbaths: Ngày chuộc tội, Yom Kippur.
Sabbath school: Trường Sa-bát (Dạy đạo ngày Sa-bát).
Sabbatical year: Năm Sa-bát.
Sabellianism: Tà thuyết Sa-bên-li-út, hình thức thuyết.
Sabellius: Sa-bên-li-út (Thế kỷ III).
Sacerdotal: Liên quan đến chức thầy tế lễ.
Sacerdotalism: Tăng lữ thuyết.
Sackcloth: Vải bố (Tiêu biểu sự ăn năn khóc lóc).
Sacral sacred: Thiêng liêng, thần thánh.
Sacred word: Lời thánh.
Sacrament: Thánh lễ.
Sacred college: Hồng y đoàn.

Sacrifice: Sự hi sinh, hiến dâng mình.
Sadducees: Sa-đu-sê.
Saga: Truyện cổ tích.
Saint: Vị thánh.
Salt, Salt Sea: Muối, tử hải.
Salutation: Lời chào.
Salvation: Sự cứu rỗi.
Salvation Army: Cứu thế quân.
Salvation and Grace: Cứu rỗi và ân sủng.
Salvation, The history of: Lịch sử sự cứu rỗi.
Samaritan Pentateuch: Bản ngũ kinh Sa-ma-ri.
Sanctification: Sự nên thánh.
Sanctify: Làm nên thánh, khiến nên thánh.
Sanctity: Thánh tính.
Sanctuary: Đền thánh.
Sanhedrin: Tòa án tối cao (Do thái).
Satan: Sa-tan.
Satanism: Sa-tan giáo.
Satisfaction: Sự thỏa mãn.
Satisfaction doctrine: Thỏa mãn giáo lý (Anselm).
Satisfy: Làm thỏa mãn.
Saturn: Sa-tơ-nơ (Thần nông và mùa màng).
Saturnalia: Lễ của Sa-tơ-nơ (Tháng 12).
Save: Cứu vớt.
Saving faith: Đức tin cứu rỗi.
Savior, Saviour: Đấng Cứu thế.
Savoy declaration: Hiến chương Savoa (1658). Giống hiến chương Westminster.
Saxon confession: Hiến chương Sa-xôn.
Scapegoat: Con dê gánh thế tội.
Sceptical: Hoài nghi.
Scepticism: Hoài nghi chủ nghĩa.
Schism: Chủ nghĩa ly giáo.
Schismatic Church: Hội thánh ly khai.
Scholasticism: Thần học và triết học kinh viện.
Scholastics: Thần học và triết học kinh viện gia.
Scholastic theology: Duy kinh viện thần học.
School-Bible (Bible school): Trường Kinh Thánh.
School of Alexantria: Trung tâm Alexandria.
Schoolmaster: Hiệu trưởng.
Science: Khoa học.
Scientism: Duy khoa học chủ nghĩa.
Scotism: Học thuyết của Duns Scotus.
Scourge: Roi da (Tiêu biểu sự khổ nạn của Đấng Christ).

Scribes, Soferim: Thư ký sao chép.
Scripture: Thánh Kinh.
Scripture proof: Bằng cứ của Thánh Kinh.
Scriptorium: Phòng sao chép (Đời trung cổ).
Scroll: Cuộn bản thảo.
Scroll of the law: Cuộn luật pháp.
Scrolls, Dead sea: Các cuộn Biển chết.
Scruple: Sự lưỡng lự.
Scrutiny: Sự xem xét.
Seal: Ấn tín.
Sealed: Được đóng ấn.
Secret: Ẩn bí.
Sect: Giáo phái.
Secular Existentialism: Thế tục hiện hữu chủ nghĩa.
Secularism: Thế tục chủ nghĩa.
Second Adam: A-đam thứ hai.
Second birth: Sanh lại.
Second coming, Second Advent: Sự tái lâm của Chúa.
Second man: Người thứ hai (Đấng Christ).
Seer: Tiên kiến.
Seed of the woman: Dòng dõi người đàn bà.
Self: Tôi, bản ngã.
Self-affirmation: Tự nhận.
Self-assertion: Tự quyết.
Self-assurance: Tự tín (Tự nhủ, tự an ủi*).
Self-Authenticity: Tự xác.
Self-consciousness: Tự giác, tự thức.
Self-confident: Tự tín (Tự tin*).
Self-control: Tự chủ, bình tĩnh.
Self-dependence: Tự chủ.
Self-evident: Hiển nhiên, minh bạch.
Self existence of God: Sự tự hữu của Đức Chúa Trời.
Self defeating: Tự bại.
Selfishness: Tánh ích kỷ.
Self denial: Từ chối.
Self disclosure: Tự tỏ mình.
Self discipline: Tự huấn.
Self determination: Tự định.
Self esteem: Tự ái.
Self examination: Tự vấn, tự kiểm.
Self externalization: Tự lộ.
Self-governing, Self-government: Tự trị.
Self-judgment: Tự thăm, tự xét.
Self knowledge: Tự tri.

Self manifestation: Tự tỏ.
Self preservation: Tự tồn.
Self praise: Tự khen.
Self propagating: Tự mở mang.
Self realization: Tự đạt.
Self righteousness: Sự công bình riêng.
Self sacrifice: Sự hi sinh.
Self sufficient: Độc lập, tự lập.
Self supporting: Tự dưỡng.
Self will: Ngoan cố.
Semi Arianism: Thuyết bán Arius.
Sematic mysticism: Thần bí từ nghĩa luận.
Semi-animal: Bán thú.
Seminary: Đại chủng viện.
Semi Pelagianism: Thuyết bán Pê-la-gi-út.
Sensible: Nhậy cảm.
Sensualism: Duy cảm chủ nghĩa.
Sentimentalism: Duy tính cảm chủ nghĩa.
Separation: Sự phân rẽ.
Separarism, Separationism, Separatists: Ly khai phái, ly khai tín hữu.
Septuagint seventy: Bản bảy mươi (LXX).
Seraph: Sê-ra-phin, Thiên sứ sáu cánh (Ê-sai 6:).
Serapis, Hap: Sê-ra-pit, thần chữa bệnh và lai thế.
Sermon: Bài giảng.
Serpent: Rắn (Tiêu biểu ma quỷ).
Servant: Đầy tớ.
Servanthood: Đầy tớ hệ.
Servant Mission, The: Người đầy tớ được sai.
Servant of Jehovah: Đầy tớ của Giê-hô-va.
Service: Công tác.
Seven: Bảy (Số bảy tiêu biểu sự trọn vẹn, sự đầy đầy).
Seven cardinal virtues: Bảy đức hạnh chính: Đức tin, Hi vọng, Thương yêu, Công chính, Dè dặt, Bình tĩnh, Cương nghị.
Seven deadly sins: Bảy tội đáng chết.
Seven Gifts of the Holy Spirit: Bảy ân tứ của Đức Thánh Linh.
Seven last words: Bảy lời cuối cùng.
Seventy, The: Bảy mươi môn đồ.
Shaddai, El: Sa-đai (Danh xưng của Chúa).
Share: Chia xẻ.
Sheep: Chiên (Của Chúa tức tín hữu).
Shekinah: Sự vinh quang của Chúa.
Sheol: Sê-ôl.
Shepherd: Mục tử.

Shewbread: Bánh trần thiết.
Shield: Khiên.
Shiloh: Si-lô.
Sibylline Oracles: Sấm truyền Si-bi-lin (Của Do Thái và cơ đốc nhân).
Sigma: Mẫu từ thứ 7 của Hi văn như S.
Sign: Dấu hiệu.
Sign of the time: Thời triệu.
Silence: Yên lặng.
Silver: Bạc (Tiêu biểu sự trong sạch).
Similitude: Trạng thái giống nhau.
Simony: Buôn thần bán thánh.
Simple: Đơn sơ.
Simplicity: Đơn sơ tính.
Sin: Tội lỗi.
Sincere: Thành thật.
Singularity: Đơn nhất tánh.
Sinful conduct: Tội hạnh.
Sinless: Vô tội.
Sinlessness of Christ: Sự vô tội của Đấng Christ.
Sin-Offering: Của lễ chuộc tội.
Sin of man: Tội lỗi của loài người.
Six: Sáu (Số của loài người, tiêu biểu sự bất toàn).
Slander: Phỉ báng.
Slave owner: Chủ nô lệ.
Slavery: Sự nô lệ.
Sober, Sobriety: Điều độ, sự tiết độ.
Socialism: Chủ nghĩa duy xã hội.
Sociality: Xã hội tính.
Societism: Chủ nghĩa duy xã hội.
Socinianism: Thuyết của Socinus.
Sociological: Thuộc về xã hội học.
Sociologism: Duy xã hội thuyết.
Solution: Giải đáp.
Solidarity: Nghĩa hợp quần.
Solidarism: Xã hội liên đới chủ nghĩa.
Solipsism: Chủ nghĩa duy tâm cực đoan.
Solitariness of God: Tình trạng cô độc của Đức Chúa Trời.
Son: Con.
Son of God: Thiên tử, Con của Đức Chúa Trời.
Son of perdition: Con của sự hư mất.
Song: Bài ca.
Song of Aron: Bài ca của A-rôn.
Sophist, Sophism: Người ngụ biện, ngụ biện phái.

Sophiscated: Ngụy biện.
Sorrow: Nỗi thống khổ.
Soteriology: Cứu thế học.
Soul: Linh hồn.
Soul sleep: Linh hồn ngủ.
Source of theology: Nguồn gốc của thần học.
Sovereignty: Quyền tể trị cao cả của Đức Chúa Trời.
Speak in tongues: Nói tiếng lạ.
Speculation: Sự suy cứu.
Speculative comprehension: Sự nhận thức suy cứu.
Speculative method: Phương pháp suy cứu.
Speculative rationalism: Sự suy cứu duy lý thuyết.
Speculative theology: Suy cứu thần học.
Spirit: Linh, thần linh.
Spirit in prison: Thần linh trong ngục tù.
Spiritism: Thần thông học.
Spiritual: Thuộc linh.
Spiritualism: Duy linh thuyết, tinh linh học.
Spiritual ability: Linh năng.
Spiritual body: Thân thể thuộc linh.
Spiritual experience: Từng trải thuộc linh.
Spiritual food: Linh lương.
Spiritual gift: Linh ân.
Spiritual knowledge: Linh tri.
Spiritual life: Linh giới, linh năng.
Spiritual light: Linh quang.
Spiritual nature: Linh tánh.
Spiritual power: Linh quyền.
Spiritual world: Linh giới.
Spiritualization: Tinh thần hóa.
Spontaneous revelation: Khải thị tự sanh.
Sprinkle: Rưới, rải.
Spurious documents: Tài liệu giả mạo.
Stability: Cố định.
Stance (doctrinal): Vị thế giáo lý, tư thế giáo lý.
State: Tình trạng, trạng thái.
Status: Địa vị.
Statute: Luật giới, răn giới.
Steward: Quản gia.
Stoicism: Khắc kỷ thuyết.
Stone: Đá (Tiêu biểu nền tảng tối hậu).
Structuralism: Cơ cấu thuyết.
Stumbling-block: Đá vấp ngã.
Subdeacon: Phó chấp sự.

Subjectivism: Chủ quan luận.
Sublime: Tuyệt diệu.
Subliminal: Thuộc tiềm thức.
Subordinate: Lệ thuộc.
Subordinationism: Hạ thuộc thuyết (Chủ trương Con phụ thuộc Cha, Linh phụ thuộc Con).
Substitute: Người thay thế.
Subdean: Phó giám học.
Subdiaconate: Phó chấp sự phẩm.
Submersion: Dìm, nhận nước.
Submissism: Sự quy phục, sự đầu phục.
Substance: Bản thể, thể yếu.
Substantial: Thuộc về bản thể.
Substantialism: Duy bản thể thuyết.
Suffer: Đau khổ.
Sufferings: Sự đau khổ.
Suffragan: Phó giám mục.
Sunday: Ngày Chúa nhật.
Superlative degree: Tối cao đẳng.
Superman: Siêu nhân.
Supernaturalism: Siêu nhiên luận, duy siêu nhiên luận.
Supernature: Siêu tánh.
Supernatural: Siêu nhiên.
Superorganism: Siêu cơ thể.
Superstition: Dự đoán, mê tín.
Supralapsarianism: Giáo lý của nhóm Calvin chủ trương Đức Chúa Trời muốn lựa chọn một số đến sự cứu rỗi trước sự sa ngã.
Supremacy: Quyền cao cả.
Supreme, Supreme Being: Đấng cao cả.
Supreme good: Tối hảo, tuyệt hảo.
Surplice: Lễ phục ngắn.
Surtainer: Đấng dinh dưỡng.
Swear and vow: Thề ước.
Syllogism: Tam đoạn luận.
Symbiosis: Cộng sinh.
Symbol: Tiêu biểu.
Symbolism: Ký hiệu pháp.
Sympathy: Tương cảm.
Symposium: Tập thảo luận.
Synagogue: Nhà hội.
Synagogue-congregation: Hội chúng, nhà hội.
Synagogue-school: Trường nhà hội.
Syncretism: Hỗn thành thuyết.

Synergism: Giáo lý của Melanchthon và đồ đệ ông chủ trương Đức Chúa Trời và người cộng tác trong sự tái sanh.

Synergist: Đồ đệ của giáo lý nói trên.

Synod: Hội nghị.

Synopsis theology: Thần học khái yếu.

Synoptic: Đồng quan.

Synoptic Gospel: Tin lành đồng quan.

Synthesis: Hợp đề.

Systematic: Hệ thống.

Systematic theology: Hệ thống thần học.

T

T: Mẫ tự có ý nghĩa thần bí vì giống hình cây thập tự, cũng tiêu biểu về Đức Chúa Trời vì danh từ Hi-lạp: Theo.

Tabernacle tent: Đền tạm.

Tabernacles, Feast of: Lễ lều tạm.

Table, The Lord's: Bàn tiệc thánh.

Tables of the Law: Bản luật pháp.

Taboo, Tabu: Điều kiên cử, cấm kỵ.

Talmud: Kinh Ta-mút.

Tam muz: Ta-mu, thần thực vật của dân Mê-sô-bô-ta-mi (E-xơ-ra: 8: 14).

Taoism: Lão giáo.

Tares: Cỏ lùng.

Targum: Sách giải nghĩa Tạc-gum.

Taurobolium: Phép báp-tem bằng huyết (Của thần bí giáo).

Teach: Dạy.

Teleology: Mục đích luận.

Teleological: Thuộc mục đích luận.

Telepathy: Thần giao cách cảm.

Temperance: Điều độ.

Temple: Đền thờ.

Temptation: Sự cám dỗ.

Ten: Mười (Tiêu biểu sự hoàn toàn, trọn vẹn).

Terminology: Danh từ học, chuyên ngữ học.

Temporal power of Pope: Thế tục quyền của Giáo hoàng.

Tendency: Khuynh hướng.

Teraphim: Thê-ra-phim.

Testament: Ước.

Testimony: Lời chứng.

Text: Kinh, bản văn.

Text-book: Sách giáo khoa.
Theism: Hữu thần luận.
Theistic proofs: Chứng cứ về Đức Chúa Trời.
Theo, Theos (Hi văn): Thần, Đức Chúa Trời.
Theocentric: Tập trung về Đức Chúa Trời.
Theocracy: Thần minh thể chế, thần quyền thể chế.
Theocratic: Thuộc về thần quyền.
Theodicy: Thần lý học.
Theogony: Thần hệ.
Theogonist: Thần hệ học giả.
Theologian: Thần đạo gia.
Theological encyclopedia: Bách khoa thần học.
Theological virtue: Đức hạnh thần học.
Theological Seminary: Đại chủng viện thần học.
Theological trends: Thần học hướng.
Theologize: Thần học hóa.
Theology: Thần học.
Theology guide: Thần học chỉ nam.
Theopaschites: Tín hữu tà thuyết tin Cha bị đau đớn khi Con bị đóng đinh.
Theophany: Sự hiển hiện.
Theosophical: Thuộc thông thiên học.
Theosophy: Thông thiên học.
Theotokos God bearer: Mari, mẹ Đức Chúa Trời.
Theriolatry: Sự thờ lạy súc vật.
Thessalonians I and II: Thư tín Ê-sa-lô-ni-ca I và II.
Theury: Thần lực học.
Therianthropism: Nhân thú giáo.
Therapeutics: Phương pháp trị liệu.
Think: Suy nghĩ.
Thirteen: Mười ba (Số tiêu biểu sự nội loạn, bội đạo).
Thomism: Học thuyết Thomas D'Aquin.
Threeness: Ba ngôi.
Throne: Ngôi, ngai.
Ti'âmat, Mummu: Thần Mum-mu Ti-a-mát.
Tithes: Phần mười.
Tillich (Paul): Thần đạo gia Ti-lít.
Toleratrion: Khoan dung.
Toleration, Act of: Sắc lệnh khoan hồng.
Tongues, Gift of: Ân tứ các tiếng lạ.
Torah: Kinh Tô-ra.
Total depravity: Hoàn toàn bại hoại.
Toteism: Chế độ vật tổ.
Tradition: Truyền thống.

Tradition (Oral): Khẩu truyền.
Traditionalism: Truyền thống thuyết, nguyên thống thuyết (Của Louis de Bonald và Joseph de Maistre, thế kỷ 18).
Trance: Trạng thái xuất thần.
Transcendence: Siêu việt.
Transcendentalism: Siêu nghiêm luận.
Transfiguration: Biến hình.
Transformation: Biến hóa.
Transformism: Biến hóa thuyết.
Transgression: Sự vi phạm.
Translation: Bản dịch, sự dịch.
Transmanent: Siêu tị.
Transmigration, Metempsychosis, Rebirth: Truyền kiếp.
Transubstantiation: Biến chất.
Trappist: Tu sĩ dòng Cisterians.
Travelling preacher: Truyền đạo lưu hành.
Treatise: Bài tiểu luận.
Trespass: Vi phạm, xâm phạm.
Triads: Tam tổ.
Triads (of divinities): Tam vị.
Tribute: Sự kính trọng.
Tribulation: Sự hoạn nạn.
Trichotomy: Tam tổ thuyết.
Trinitarianism: Tam vị thuyết.
Trinity, The: Ba ngôi.
Tripartite-Being: Tam tổ vật.
Trisagion thrice holy: Ba lần thánh.
Tritheism: Tam thần thuyết.
Trito-Isaiah: Phần thứ ba sách Ê-sai.
Triune: Ba ngôi hiệp một.
Tropology: Ngụ ý học.
Trust: Trông cậy.
Trustee: Nhân viên quản trị.
Truth: Lẽ thật.
Twelve, The: Mười hai (Sứ đồ).
Type: Hình bóng.
Typology: Hình bóng học.

U

Ubiquitarianism: Phổ tại thuyết, vô sở bất tại thuyết.
Ubiquity: Phổ tại tính, vô sở bất tại tính.

Ugarit: U-ga-rít (Thành phố cổ Bắc Si-ri).
Ultimate: Tối hậu.
Unbelief: Vô tín.
Uncondition, The: Vô điều kiện, tuyệt đối.
Unconscious, The: Vô thức.
Unblamable: Không thể khiển trách được, tất trách.
Uncircumcised: Không cắt bì.
Unclean: Bất khiết.
Unction: Sự xúc dầu.
Understand: Hiểu biết.
Undoubtable: Bất khả nghi.
Unification: Sự thống nhất.
Uniform: Đồng dạng.
Unify: Thống nhất.
Union: Sự hiệp nhất.
Unionism: Thống nhất chủ nghĩa.
Untangle: Không làm rối.
Unitarian: Đồ đệ Duy nhất thần phái.
Unitarism: Duy nhất thần phái thuyết.
Unity: Nhất thể tính.
Universal: Phổ thông.
Universal atonement: Sự hòa hiệp phổ thông.
Universal idea: Ý kiến phổ quát.
Universal mercy: Lòng thương phổ quát.
Universalism: Phổ thông thuyết.
Universal love: Tình yêu phổ quát.
Universal salvation: Sự cứu rỗi phổ quát.
University: Đại học.
Unknowable, The: Đấng bất khả tri.
Unknown God: Đức Chúa Trời không biết. ? Thần không biết?
Unleavened: Không có men.
Unpardonable sin: Tội lỗi không thể tha thứ.
Unrighteousness: Sự bất công.
Upholder: Đấng nâng đỡ.
Upright: Đứng thẳng.
Uprightness: Sự công bình, sự ngay thẳng.
Upsilon: Mẫu tự Hi-lạp như U.
Upuaut: Thần chó sói của Ai-cập.
Ur: U-rơ (Kinh đô của Ba-bi-lôn).
Uriel: U-ri-ên (Thiên sứ).
Urim and Thummim: Urim và Thummim (Thánh vật).
Usher: Nhân viên của ban trật tự trong thánh đường Tin Lành.
Uta-Napishtim: Uta-Napshtim, Napshtim (Một người Ba-bi-lôn được thoát khỏi cơn hồng thủy nhờ đóng tàu như Nô-ê.

Utilitarianism: Chủ nghĩa duy ích.

Utopia: Thời đại toàn hảo.

V

Vacation Bible school: Lớp Kinh Thánh mùa hè.

Vain: Hư ảo.

Vain glory: Hư vinh.

Vanity: Sự hư không.

Vanity Fair: Chợ phiên Hư hoa (Của John Bunyan).

Valiant: Dũng cảm.

Variability: Dị biến tính.

Variant: Dị bản.

Vatican: Va-ti-căng (Tòa thánh).

Vegetarian: Người ăn chay.

Vegetarianism: Thuyết ăn chay.

Vengeance: Báo thù.

Veil: Bức màn.

Veracity: Sự chân thực.

Verb: Động, Ngôi lời.

Verbal inspiration: Sự hà hơi từng chữ.

Verbalism: Ngôn từ thuyết.

Verify: Kiểm điểm.

Verse: Câu (Kinh Thánh, thánh ca).

Vespers: Buổi thờ phượng tối.

Vestements: Giáo phục.

Vicar: Linh mục sở.

Vicar of Christ: Đức Giáo hoàng.

Vicarious: Thay thế.

Vicarious satisfaction: Sự thay thế thỏa mãn.

Vicarious sacrifice: Sinh tế chuộc tội.

Vice: Tánh xấu.

Victim: Nạn nhân, sinh vật.

Victory: Cuộc thắng trận.

Vietnam: Nước Việt Nam.

Vindicative: Biện hộ, bênh vực.

Vine: Cây nho.

Vine-branch: Nhánh nho.

Vinegar: Giấm.

Vinegar Bible: Bản Kinh Thánh 1717 in sai về truyện tích giấm.

Vintage: Mùa hái nho.

Violence: Sự bạo động.

Virgin: Nữ đồng trinh.
Virgin birth of Jesus Christ: Sự giáng sanh của Giê-xu Christ bởi nữ đồng trinh.
Virtuality: Tiềm tính.
Virtue: Đức hạnh, đức tính.
Virtue concept: Đức tính ý niệm.
Vision: Khải tượng.
Visitation: Thăm viếng.
Vitalism: Sanh hoạt luận.
Vocation: Sự kêu gọi.
Voice: Tiếng phán.
Voluntary: Tự nguyện.
Voluntarism: Tự nguyện thuyết.
Volunteer: Chí nguyện quân.
Vow: Lời thề ước.
Vulgate common: Bản Kinh Thánh Vulgate (Thánh Giê-rôm dịch).

W

Wachtnacht watch night: Đêm trước ngày làm phép cắt bì (Từ liệu Do-thái).
Wages: Công giá.
Waldenses: Nhóm Waldo.
Waldensian Church: Hội thánh Vô-đoạ.
Walk: Bước đi.
Want: Nhu cầu.
War (Holy): Thánh chiến.
Watch: Thức canh.
Waw or vau: Mẫu tự thứ sáu của Hi-bá-lai ngữ.
Wedding: Hôn lễ.
Well-being: An toàn.
Well conducted: Cư xử đúng đắn.
Well-judged: Xét xử chính xác.
Whitsunday (White Sunday): Lễ ngũ tuần (Cử hành vào Chúa nhật (thứ 7) 7 tuần sau lễ phục sanh).
Write: Ghi chép.
Wicked: Xấu xa, gian ác.
Will, Will of God: Ý muốn, ý chỉ của Đức Chúa Trời.
Wind: Gió (Tiêu biểu Đức Thánh Linh).
Wine: Rượu (Tiêu biểu sự vui mừng).
Wings: Cánh (Tiêu biểu sứ mạng thiên thượng).
Wince: Nhăn nhó.
Wisdom: Sự khôn ngoan.

Wisdom literature: Văn chương của sự khôn ngoan (Từ liệu chỉ các sách trong Cựu Ước như Gióp, Châm Ngôn v. v.).

Witchcraft: Ma thuật.

Witness: Sự làm chứng.

Woe, woes: Thù nghịch.

Woman: Phụ nữ.

Word: Lời, tiếng, chữ, (Ngôi lời*).

Work: Làm việc.

Works: Công tác.

Works of mercy: Công tác của sự thương xót.

World: Thế gian.

Worship: Thờ lạy.

Wrath: Cơn thịnh nộ.

Wrath of God: Cơn thịnh nộ của Đức Chúa Trời.

Writings: Thánh văn (Phần Cựu Ước gồm có Thi Thiên, Châm Ngôn, Gióp, Nhã-ca, Ru-tơ, Ca thương, Truyền đạo, Ê-xơ-tê, E-xơ-ra, Nê-hê-mi, I, II Sử ký).

X

X: Mẫu tự Việt ngữ, mẫu tự Hi ngữ dùng tiêu biểu Đấng Christ.

Xavier, Francis St.: Thánh Xa-vi-ê.

Xavierian brothers: Dòng Xa-vi-ê (1839) (Chuyên lo giáo dục tôn giáo).

Xipe: Thần của Aztec có nhục thể.

Xinhtecuhtli: Hỏa thần của Aztec.

XP: Mẫu tự Hi ngữ dùng tiêu biểu về Đấng Christ.

Y

Yahweh: Danh của Đức Chúa Trời gồm có 4 mẫu tự Hi-bá-lai là Yodh, Hê, Waw. Kinh Thánh Việt ngữ dịch Giê-hô-va.

Yahwism: Nhóm dùng Danh Yahweh.

Yang: Dương.

Year: Năm.

Yellow: Màu vàng (Tiêu biểu sự sa sút, phình dãn, phản phúc).

YHWH: Danh Yahweh.

Yodh, Jod: Mẫu tự thứ 10 của Hi-bá-lai ngữ.

Yoga: Du-da (Triết thuyết Ấn độ).

Yogism: Du-da pháp.

Yoke: Ách (Tiêu biểu sự nô lệ).

Yokefellow: Đồng lao, đồng mang ách (Phi-líp 4: 3).

Young men: Thanh niên.

Youth fellowship: Thanh niên thông công.

Youth for Christ: Thanh niên vì Christ.

Z

Zadock: Sự công nghĩa, Xa-đốc (Tên một thầy tế lễ thượng phẩm trong I Các Vua 1: 7 - 2: 35).

Zacchaeus: Xa-chê, người thu thuế.

Zacharias: Xa-cha-ri, thân phụ của Giăng Báp-tít.

Zeal: Lòng nhiệt thành.

Zealot: Nhóm Di-lốt (Nhóm cách mạng Do-thái thế kỷ thứ I T. C.)

Zenonism: Học thuyết của Zenon.

Zion: Phần đất Si-ôn.

Zionism: Phong trào định cư Do-thái.

Ziv: Tháng tám của người Do-thái (Iyar).

Zoroaster: Giáo chủ Bái hỏa giáo (6 T. C.).

Zoroastrianism: Bái hỏa giáo.

Zootheism: Động vật thần giáo.

Zu: Thần bảo tổ của Babilôn.

Zwingli, Ulrich: Duynh-Gơ-li, nhà cải cách Thụy sĩ (1484-1531).

Zwinglianism: Giáo thuyết Duynh-Gơ-li.

